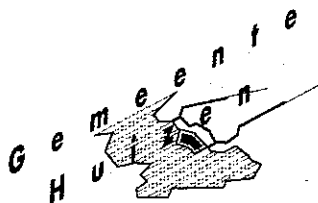

Huizen , 9 november 2007

Fk: comm., cie finwo, griff/js,
p&c (2x), raad, cies, Soza/bel
(3x), zorgloket (2x), O&W (6x),
rbm/RdeV, CT/JG, comm

- 6 DEC. 2007

Aan burgemeester en wethouders,

Afkomstig van Dienst : Onderwijs, welzijn en sociale zaken Afd./sectie : Onderwijs en welzijn Rapporteur: J.P. Cnossen Bijlage(n) :	Afd./sectie:		d.d. - 5 DEC. 2007		Vertr.	
	Port.houder J. Bakker		Beh.ambt. J. Cnossen		Plandatum 11 december	
	B&W procedure		Dir.	Secr.	B	W
	Kennisgeving					
	conform					
Onderwerp / probleemstelling: Wmo-beleidsplan 2008 - 2011	behandelen					
	Beslissing d.d.				Par. af.	
	11 DEC. 2007 05 aangeh.					
	18 DEC. 2007 03 202					
	Mede geadviseerd door:					
Openbaar: JA - Actief	bm/fin					
	Commissiebehandeling				Raadsbehandeling:	
	FINWO januari				januari Behandelstuk d.m.v. een afzonderlijk raadsvoorstel	
Datum: 5/12		Paraaf:				

Advies:

1. Vaststellen van het Wmo-beleidsplan 2008 tot en met 2011.
2. Ter uitvoering van de voorgestelde projecten (in 2008 t/m 2011), een budget beschikbaar stellen van in totaal € 1.860.000.
 - Dekking kan voor € 1.050.000 binnen de (meerjaren)begroting worden gerealiseerd via de AWBZ subsidie Diensten Wonen met Zorg en de reserve gehandicaptenbeleid.
 - Voor het restant ad € 810.000 wordt voorgesteld dit te dekken uit de geoormerkte middelen binnen de egaliseringsreserve van € 1,1 miljoen voor WMO en armoedebeleid. Benutting van geoormerkte middelen leidt tot een verslechtering van het begrotingsresultaat in bovengenoemde jaren.
3. Het mandaat en budgethouderschap ter uitvoering van de projecten neer te leggen bij de directeur OWS.
4. De adviesraad Wmo te verzoeken advies uit te brengen (artikel 12 Wmo).
5. In te stemmen met het concept raadsvoorstel.

1. Vaststellen van het Wmo-beleidsplan 2008 tot en met 2011.
2. Ter uitvoering van de voorgestelde projecten (in 2008 t/m 2011), een budget beschikbaar stellen van in totaal € 1.860.000.
 - Dekking kan voor € 1.050.000 binnen de (meerjaren)begroting worden gerealiseerd via de AWBZ subsidie Diensten Wonen met Zorg en de reserve gehandicaptenbeleid.
 - Voor het restant ad € 810.000 wordt voorgesteld dit te dekken uit de geoormerkte middelen binnen de egalisatiereserve van € 1,1 miljoen voor WMO en armoedebeleid. Benutting van geoormerkte middelen leidt tot een verslechtering van het begrotings-resultaat in bovengenoemde jaren.
3. Het mandaat en budgethouderschap ter uitvoering van de projecten neer te leggen bij de directeur OWS.
4. De adviesraad Wmo te verzoeken advies uit te brengen (artikel 12 Wmo).
5. In te stemmen met het concept-raadsvoorstel.

Het WMO-beleidsplan wordt, inclusief de tekstuele wijzigingen, vastgesteld, met dien verstande dat:

1. het totaalbudget wordt gereserveerd, doch voor de projecten
 - uitbreiding respijtzorg
 - activeringscoach
 - vroegsignalering ouderenzorg
 - preventieve ondersteuning jeugdwenst het college de uitgewerkte projectplannen in het college te behandelen alvorens definitief over de financiering daarvan te beslissen;
2. het project "formulierenbrigade" wordt geschrapt;
3. het WMO-beleidsplan mede uitgangspunt zal zijn bij de formulering van nieuwe budgetafspraken met de SLW.

Voor het overige wordt conform de adviezen besloten.

Bestuurlijke context bij Wmo-beleidsplan

1. Inleiding

Vorig jaar is u in het projectplan Wmo de planning en aanpak van het Wmo-beleidsplan (artikel 3 Wmo) geschetst voor de periode 2008 - 2011, zowel de voorbereiding, de implementatie en tenslotte de evaluatie.

Het beleidsplan Wmo dat u nu ter besluitvorming wordt voorgelegd is de afsluiting van de voorbereidingsfase (1 oktober 2006 – 31 december 2007). In deze fase is de voorbereiding op de integrale beleidsontwikkeling van de Wmo getroffen. Dat betekent dat er via een interactief proces met burgers en belangenorganisaties gewerkt is aan een geconcretiseerd beleidsplan Wmo.

Voorliggend beleidsplan gaat dus *niet* over de verstrekking van individuele voorzieningen (prestatieveld 6). Hierover heeft u en de raad vorig jaar reeds de noodzakelijke besluitvorming getroffen (zowel verordening, besluit en beleidsregels als de diverse aanbestedingen). Dat betekent niet dat op dit punt geen fricties zijn geconstateerd. Met name wordt ervaren dat er te weinig keuzemogelijkheden zijn voor mensen met problemen. Dit knelpunt wordt meegenomen bij de nieuwe aanbestedingsprocedure hulp bij het huishouden (2008).

In het beleidsplan Wmo wordt uiteengezet wat de aanpak is geweest, hoe burgers zijn betrokken bij de inventarisatie van de vraag, welke knelpunten hieruit voortvloeien en tot welke concrete projecten dit de komende jaren gaat leiden. Alsmede een overzicht van het bestaande beleid op alle prestatievelden, inclusief het regionaal ontwikkelde beleid. Het bestaande beleid zal geëvalueerd worden conform de bestaande looptijd van de beleidsplannen. Het welzijnsbeleid in enge zin zoals de Stichting Lokaal Welzijn dat uitvoert komt in 2008 aan de beurt.

In onderhavige collegenotitie is er niet voor gekozen het beleidsplan samen te vatten, maar meer de nadruk te leggen op de bestuurlijke context van het plan. Hierbij moet u denken aan de relatie tussen de voormalige Welzijnswet en de Wmo, het principe van vraagsturing en het onderscheid tussen algemeen welzijnsbeleid en preventie én de ondersteuning aan burgers.

Tenslotte zal de financiële dekking van de beoogde projecten aan de orde komen en de participatieverplichtingen.

2. Welzijn en de Wmo

De afgelopen 2 jaar is menige notitie gestart met de zin: "De Wet voorzieningen gehandicapten, de Welzijnswet en een gedeelte van de AWBZ gaan op in de Wet maatschappelijke ondersteuning". Op het eerste gezicht doet dit vermoeden dat er voor gemeenten niet zo veel verandert en dat er slechts sprake is van een samenvoeging van wetten. In ieder geval was er vorig jaar alle aanleiding de (bestuurlijke) focus te richten op de veranderingen die voortvloeiden uit de overdracht van de AWBZ-taken. Per 1 januari 2007 had de gemeente immers een leveringsplicht voor huishoudelijke verzorging.

Er is echter meer aan de hand. De samenvoeging van 3 wettelijke kaders is aangegrepen om een wet met een wezenlijk ander uitgangspunt te ontwerpen! De Wmo legt gemeenten op om kwetsbare groepen in onze maatschappij te ondersteunen bij hun (individuele) wens tot participeren, of te wel: mee doen! Dit uitgangspunt leidt tot een andere wettelijke positionering van het welzijnswerk en de te onderscheiden doelgroepen. Dit wordt geïllustreerd door de wettelijke kaders naast elkaar te leggen en te vergelijken.

De WVG betrof een relatief simpele voorzieningenwet. De klant vraagt een traplift en mits dit nodig is, krijgt de klant deze ook. Ten aanzien van de uitvoering van deze wet kunnen we vaststellen dat jurisprudentie heeft vastgelegd waar de grenzen van het redelijke liggen en dat de leveranciers goed in staat zijn om snel en conform de wens te leveren. Onze uitvoeringsorganisatie was klein, efficiënt en had een vast aanbod.

De Welzijnswet ging over ontplooiing, positieverbetering en bevorderen van het welbevinden van mensen¹ al dan niet in samenwerking met het particulier initiatief. Daartoe werden al de ons bekende beleidsvelden genoemd als: welzijn van de doelgroepen jeugd tot etnische minderheden, sociaal cultureel werk, emancipatie, sport en maatschappelijke dienstverlening. Deze beleidsterreinen worden in de Wmo niet meer genoemd! Sterker nog. De zeer brede doelstelling van de wetgever aan de gemeenten om te werken aan de ontplooiing en het welbevinden van mensen bestaat in de Wmo niet meer! De werkwijze die bij deze klassieke uitvoering van de Welzijnswet hoorde, kan betiteld worden als aanbodgericht. In die zin dat er vanuit de rijksoverheid een opdracht lag om burgers te stimuleren zich te ontwikkelen en te ontplooiën. Daartoe bedachten gemeenten en instellingen plannen op de omschreven beleidsterreinen. Natuurlijk dienden deze plannen aan te sluiten bij een maatschappelijke behoefte en diende er een structurele vraag te zijn vanuit de burgers, maar in de oude Welzijnswet zat wel degelijk een stuk paternalisme, zeg 'verheffing van het volk'.

Dit gezegd hebbende kunnen er 2 conclusies worden getrokken:

1. er is geen wettelijk kader meer voor een opdeling in beleidsterreinen² en daarbij behorende beleidsdoelstellingen zoals die in de Welzijnswet waren geformuleerd. De vrije beleidsruimte is in die zin voor gemeenten toegenomen.
2. de ondubbelzinnige opdracht in de Wmo om mensen in staat te stellen om te participeren in de samenleving (compensatiebeginsel) betekent automatisch dat je mensen ook zult moeten vragen wat zij daarbij nodig hebben (vraagsturing).

Wat dat betekent voor ons beleid vindt u terug in de volgende paragraaf.

3. Visie van de gemeente Huizen

De gemeente heeft met de Wmo twee kerntaken gekregen. Allereerst dient de gemeente alle burgers in staat te stellen deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast dient de gemeente de mensen die dat niet op eigen kracht kunnen ondersteuning te bieden. Het Wmo beleid van Huizen krijgt hiermee de volgende twee hoofddoelen.

1. Algemeen preventief: Het bevorderen van het (zo lang mogelijk zelfstandig) participeren van burgers.
2. Specifiek ondersteunend: wie het niet langer lukt zelfstandig deel te nemen aan de samenleving ondersteuning bieden.

Deze twee hoofddoelen zijn in het beleidsplan uitgewerkt in twee programma's. Bij de invulling van het Ondersteuningsprogramma is expliciet gekozen voor een vraaggestuurde

¹ Uit Welzijnswet 1994. Welzijnsbeleid: de gezamenlijke inspanning van de overheden op maatschappelijk en sociaal-cultureel terrein, die tot doel heeft, in samenwerking met het particulier initiatief en andere betrokkenen:

- 1°. de ontplooiingsmogelijkheden van mensen te vergroten en hun zelfredzaamheid alsmede hun deelname aan de samenleving te stimuleren mede om te voorkomen dat mensen in een achterstandspositie geraken;
- 2°. de personen die in een achterstandspositie zijn geraakt mogelijkheden te bieden hun positie te verbeteren;
- 3°. het welbevinden van personen in de samenleving op andere wijze te bevorderen.

² Dit betekent niet dat deze niet meer worden gebruikt. Zie bijvoorbeeld de comptabiliteitsvoorschriften die leidend zijn voor onze productbegroting.

aanpak, welke is vormgegeven in frictie-analyses bij 5 doelgroepen. Op basis daarvan zijn knelpunten geformuleerd. De gemeente stelt de vraag van mensen die ondersteuning nodig hebben centraal en wil op basis van de geconstateerde knelpunten komen tot gewenste aanpassingen van het aanbod van voorzieningen.

In het programma Ondersteuning is de hoofddoelstelling: Burgers met fysieke, verstandelijke en/of psychische beperkingen kunnen op de door hen gewenste wijze deelnemen aan de samenleving. De uitwerking van dit frictie-analyse heeft geresulteerd in de uitwerking van het hoofddoel in verschillende subdoelstellingen zoals:

- betere informatievoorziening en advisering;
- verbetering individuele vervoersmogelijkheden;
- gerichte ondersteuning van mantelzorgers;
- verbeteren van de zichtbaarheid van de kwetsbare groepen in de samenleving en bevorderen van de inclusieve samenleving;
- signalering in de Wmo keten verbeteren.

In het programma Preventie & Algemene Voorzieningen is de hoofddoelstelling: Burgers in Huizen kunnen deelnemen aan de samenleving. Burgers kunnen dit zo lang mogelijk zelfstandig. Dit hoofddoel is uitgewerkt in subdoelstellingen zoals:

- handhaven van een algemeen voorzieningenniveau op het gebied van welzijn, cultuur en educatie;
- bevordering van het gebruik van de algemene voorzieningen;
- passender woningen voor ouderen;
- minder problematische schulden;
- tijdig herkennen van opvoedingsvraagstukken en opvoedingsproblematiek.

Deze doelen zijn concreet en meetbaar uitgewerkt in de deelprogramma's en de bijbehorende projectbeschrijvingen. U vindt dit uitvoeringsprogramma 2008 – 2012 terug in hoofdstuk 4 van de nota:

4.1 Programma Ondersteuning

- deelprogramma Mobiliteit
- deelprogramma Informatie en advies
- deelprogramma Mantelzorg
- deelprogramma Zichtbaarheid
- deelprogramma Signalering in de Wmo keten

4.2 Programma Preventie & Algemene Voorzieningen

- deelprogramma Preventie
- algemene voorzieningen per prestatieveld

Voor zover de concrete projecten binnen de (deel)programma's een structureel karakter hebben zijn ze ook structureel financieel gedekt. Projecten die echt het karakter van een pilot hebben, zullen binnen de planperiode van de nota nader uitgewerkt en geëvalueerd worden, waarbij resultaat, kosten en beschikbare financiële dekking aan de orde zullen komen. Op dat moment vindt dus definitieve besluitvorming plaats.

4. Middelen

Stand van zaken:

De financiële reikwijdte van de Wmo is aanzienlijk. Afhankelijk van de gehanteerde definities gaat het binnen onze begroting op jaarbasis om: Voormalig WVG: 1,8 mln., voormalig AWBZ: 3,0 mln. en voor Welzijn ettelijke miljoenen (o.a. sport, peuterspeelzaalwerk, maatschappelijk werk etc). Daarmee is de Wmo naast de WWB (Wet werk en bijstand) de grootste kostenpost en taakstelling binnen onze programmabegroting.

De middelen waarover we de laatste 2 jaar hebben gesproken, hebben met name betrekking op de voormalige AWBZ-middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld. Hierbij gaat het grofweg om 3,0 mln. Zo'n 2,4 mln. betreft de kosten van de individuele verstrekkingen en de overige 0,6 mln. betreft subsidies en directe uitvoeringskosten die zijn overgedragen. Het is op dit moment wellicht goed om te vermelden dat alle directe uitvoeringskosten (inclusief subsidies) en voorzieningen uit het Wmo-budget zijn betaald. Alle inzet van beleids- en stafmedewerkers is echter uit de bestaande formatiecapaciteit geput en de implementatie van vraagsturing in het zorgloket is nog niet vertaald in benodigde structurele formatie (is ook nog niet mogelijk). Voor een overzicht van de huidige stand van zaken (realisatie 2007), verwijs ik u naar de bijlage 1 en 2. De conclusie van dit overzicht is dat alle structurele uitvoeringskosten binnen de begroting zijn opgevangen. Het budget uitvoeringskosten is nu nagenoeg volledig benut, zodat mogelijke toekomstige extra uitvoeringskosten niet meer binnen dit budget kunnen worden opgevangen. Inzet van overschotten op andere WMO budgetten is dan noodzakelijk.

Afgelopen 2 jaar is wel duidelijk geworden dat er onvoldoende beleids capaciteit is om alle effecten van gedecentraliseerd rijksbeleid binnen de bestaande formatie op te vangen. Het Wmo-beleidsplan gaat er dan ook van uit dat beleidsontwikkeling en regie binnen de eigen organisatie worden uitgevoerd en concrete projecten/opdrachten uitbesteed kunnen worden. Langzamerhand kan wel de vraag worden gesteld op welk moment er een omslag komt en het aantrekkelijker wordt om medewerkers aan te stellen in plaats van in te huren.

Voor deze concrete projecten zoals die zijn vervat in het Wmo-beleidsplan heeft het college reeds vorig jaar themagelden geormerkt. De terechte vraag van een aantal grote fracties bij gelegenheid van de begrotingsraad om nu ook met een besteding van die incidentele middelen te komen, wordt in deze nota voorzien. Voor de themagelden WMO en armoedebeleid is € 1,1 miljoen geormerkt. Op dit moment is nog € 877.465 beschikbaar. Dit is met name het gevolg van het beschikbaar stellen van middelen voor de pilot schuldhulpverlening.

Voorstel:

Voorgesteld wordt om in totaliteit € 1.860.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van het beleidsplan (in 2008 tot en met 2010). Van dit bedrag kunnen de projecten met een structureel karakter à € 850.000 binnen de begroting worden gedekt op de post vm. AWBZ subsidies (diensten wonen met zorg) en incidenteel ad € 200.000 ten laste van de reserve gehandicaptenbeleid. Voor het resterende deel van € 810.000 wordt voorgesteld dit te dekken uit de nog beschikbaar zijnde themagelden. Benutting van geormerkte middelen leidt tot een verslechtering van het begrotingsresultaat in bovengenoemde jaren met de volgende bedragen: 2008 € 305.000, 2009 € 280.000, 2010 € 195.000 en 2011 € 30.000.

De geraamde vm. AWBZ subsidies zijn door het rijk overgedragen in het kader van WMO. Deze post bedraagt structureel ongeveer € 380.000 en is voor ca 85% nog niet ingevuld, zodat kan worden voorzien in de geraamde projectkosten met een structureel karakter van € 225.000,-.

De projecten lopen af in 2011 of eerder. Alle projecten, ook die gedekt binnen de begroting beschikbaar staande middelen, zullen geëvalueerd worden binnen de planperiode. Daar waar aanwending plaatsvindt uit themagelden of de reserve gehandicaptenbeleid is op dit moment niet voorzien in structurele dekking. Dat is in alle gevallen wellicht ook niet nodig, aangezien het uitgangspunt is dat de projecten de uitvoering van het wmo-beleid structureel efficiënter en effectiever maakt. Dit geldt met name voor de projecten als "kwaliteitsontwikkeling zorgloket" en "vroegsignalering en doorbraak" die een sterk voorwaardenscheppend karakter hebben. Daar waar uit evaluatie blijkt dat er structurele kosten verbonden zijn aan de implementatie zal bij definitieve besluitvorming in dekking moeten worden voorzien.

Wellicht is het hierbij goed te vermelden dat de taakstelling binnen de Wmo voor de gemeente een nieuw beleidsterrein is die gezien de stijging van het aantal 65-plussers in onze gemeente van 13% naar 23% in 10 jaar, een enorme impact zal hebben. Dit betekent dat alle voorinvesteringen die we nu doen zeer belangrijk zijn voor onze beleidsmatige voorbereiding. Of en in welke mate dit 'extra' kosten met zich meebrengt is belangrijk, maar vallen wellicht mee in vergelijking met de volume-effecten van de vergrijzing. In de kern zou je kunnen zeggen dat de beslissing van de rijksoverheid om niet meer te voorzien in de uitbreiding van verzorgingshuiscapaciteit automatisch betekent dat gemeenten maximaal moeten inzetten op adequate ondersteuning thuis en dat is dan ook wat we doen.

Teneinde de projecten slagvaardig aan te pakken wordt u tevens voorgesteld de directeur OWS te mandateren uitgaven te doen ten laste van dit budget. E.e.a. natuurlijk binnen de kaders van het Wmo-beleidsplan en de budgethoudersregeling.

5. Participatie

Waar artikel 3 van de wet regelt dat de gemeenteraad een of meerdere plannen voor maximaal 4 jaar vaststelt. Zo regelen artikel 11 en 12 de participatie van burgers bij de ontwikkeling van die plannen. De betreffende artikelen gaan hierin vrij ver. Niet alleen betreft het college de ingezetenen bij de voorbereiding van het beleid (art. 11.1), maar stelt hun in staat zelfstandig voorstellen te doen (art. 11.2) en verschaft hiertoe de noodzakelijke informatie (art. 11.3). Tenslotte vergewist het college zich (expliciet) van de verlangens en behoeften van ingezetenen die hun belangen niet goed kenbaar kunnen maken (art. 11.4)!

Formele inspraak is geregeld in artikel 12.1 dat regelt dat het plan wordt voorzien van een advies door vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van de vragers van maatschappelijke ondersteuning, welke aan de raad dient te worden voorgelegd (art. 12.2).

In Huizen heeft dit betekent dat er:

1. een adviesraad Wmo is vormgegeven conform artikel 11 en 12.
2. een klankbordgroep bestaande uit aanbieders van zorg, welzijn en wonen is vormgegeven met een informatieve en niet formele adviesfunctie.
3. er op basis van frictie-analyses bij 5 doelgroepen de vraag van mensen naar maatschappelijke ondersteuning is vastgesteld.
4. de projectgroepen breed worden samengesteld.
5. tot nu toe waar nodig ondersteuning is geboden aan mensen (coach ten behoeve persoon met verstandelijke beperking (artikel 11.4).

In formele zin betekent dit ook dat het onderhavige stuk met de beleidsnota Wmo aan de adviesraad worden aangeboden. De resultaten hiervan zullen bij de behandeling door de commissie Onderwijs en Maatschappelijke dienstverlening bekend zijn en het verslag zal bij de ter inzage te leggen raadsstukken gevoegd worden. Aangezien de adviesraad bij alle stappen van het proces betrokken is geweest en de conceptbeleidsnota reeds heeft geaccordeerd, is het niet de verwachting dat de adviesraad nog met verrassende opmerkingen zal komen.

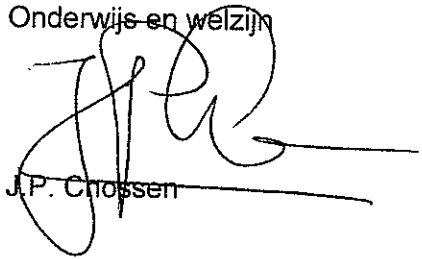
In beleidsmatige zin betekent de uitgebreide participatieverplichting dat we ons nog moeten beraden op de mate waarin we als gemeente: (i) de vertegenwoordigers van representatieve organisaties en (ii) ingezetenen met een gebrek die willen participeren moeten ondersteunen. Hiervoor wordt, naar analogie op de kosten van de Cliëntenraad WWB, € 21.000,- geraamd ten laste van het structurele Wmo-subsidiebudget. Dit betreft een apart uitvoeringsproject.

6. Tenslotte

Met de voorziene besluitvorming op de Wmo-beleidsnota is opnieuw een mijlpaal in dit omvangrijke decentralisatieproces bereikt. Feitelijk is het afgelopen jaar de 'beleidsarme' invoering van de Wmo tot stand gekomen en wordt met het voorliggende beleidsplan de fase van de 'beleidsrijke' invoering gestart. In de loop van de komende 4 jaar zult u tenminste jaarlijks op de hoogte worden gesteld van de vorderingen op dit ambitieuze programma. Ten overvloede wellicht, maar alle participanten zijn enthousiast over de kansen die er liggen en hebben toegezegd te participeren in de verschillende projectgroepen. Ook gaan we er van uit dat dit beleidsplan een goede onderbouwing is voor de regionale doelstellingen die in het kader van wonen, welzijn en zorg worden ontwikkeld. Hierover wordt u in de loop van 2008 nader van op de hoogte gesteld.

Voor de goede orde: de Wmo-beleidsnota is voorbereid en geschreven door de beleidsmedewerkers: Marianne Distelbrink en Henke van de Heiden. Ook namens hun bied ik deze notitie aan.

Onderwijs en welzijn

J.P. Chossen

Overzicht uitvoerings- en invoeringsbudget WMO

Bedragen zijn afgerond

	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
Uitkering rijk voor uitvoeringskosten	115.000	115.000	115.000	115.000	115.000
Uitkering rijk voor uitvoeringskosten		87.000	87.000	87.000	87.000
Restantbudget invoeringskosten 2006	127.000				
Bijdr. Blaricum	30.000				
Actualisering dec. 2007	33.000				
Bijdrage uit voorz.budget	80.000	44.500			
Totaal budget	385.000	246.500	202.000	202.000	202.000
<u>Lasten invoering/uitvoering</u>					
Formatieuitbreiding zorgloket structureel	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000
Formatieuitbreiding zorgloket incidenteel	-83.000				
Wmo/Wvg formatie struct.naar 8,4 fte		-66.730	-66.730	-66.730	-66.730
Formatieuitbr incidenteel		-26.400			
Formatieuitbr. incidenteel (beleidsonderst.)		-48.640			
Automatisering	-42.000	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
Inhuur projectsecretaris	-40.000				
Vorbereiding WMO beleidsplan	-20.000				
Nibud onderzoek	-14.000				
Project "omklap"	-80.000				
Scholing	-2.000				
Aanschaf wmo handboek	-7.000				
Aanpassing Wmo loket	-4.800				
Div.incidentele kosten (oa wmo krant)	-3.000				
Benchmark/klanttevredenheidsonderz	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
Regionale dienstencatalogus	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Abonnementen, papier etc	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Geraamd restant budget	-300	-1.770	28.770	28.770	28.770

Het restantbudget van € 28.770 is zeer waarschijnlijk benodigd voor uitvoeringskosten CAK.

Verwachte kostenontwikkeling Huishoudelijke hulp / PGB Huizen

MJB obv aanname jaarlijkse toename
HH+PGB van 4%

	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010 ev</u>
Budget WMO HH	2.378.509	2.477.171	2.583.171	2.689.171
Verwachte uitgaven HH in natura	2.000.000	2.100.000	2.184.000	2.271.360
	378.509	377.171	399.171	417.811
Budget PGB	299.013	359.481	359.481	359.481
Verwachte uitgaven PGB	412.750	466.000	484.640	504.026
	-113.737	-106.519	-125.159	-144.545
Budget eigen bijdrage	-572.708	-572.708	-572.708	-572.708
Verwachte inkomsten eigen bijdrage	-380.000	-400.000	-420.000	-440.000
	-192.708	-172.708	-152.708	-132.708
Verwacht overschot	72.064	97.944	121.304	140.558
Voormalige AWBZ subsidies	110.000	380.000	380.000	380.000

De AWBZ subsidies zijn voor ca 85% nog nader in te vullen.

Opmerking:

De verdeling van de budgetten is (nog) gebaseerd op de middelen zoals deze door het rijk in 2007 zijn overgedragen (via integratie uitkering van het gemeentefonds) aan de gemeenten.

Met ingang van 2008 worden de Wmo-middelen landelijk verdeeld via een objectief verdeelmodel. Er is dan ook geen onderscheid meer tussen de verschillende onderdelen (zoals huish.hulp in natura, pgb, awbz subs, uitvoeringskst etc). Uit het verdeelmodel volgt 1 bedrag voor de WMO.

Als de werkelijke uitgaven en inkomsten ook volgend jaar het beeld laten zien zoals hierboven aangegeven, zal een herschikking van de WMO budgetten dienen plaats te vinden. De budgetten PGB en Eigen bijdrage zullen dan worden aangepast ten laste van het budget HH. Dit zal overigens ook gelden voor mogelijk toekomstige extra uitvoeringskosten, waarvan het budget nagenoeg volledig is benut.

Budgetten obv sept.circulaire gemeentefonds 2007

Verwachte uitgaven zijn obv periode 1 t/m 9 2007

Hoofdstuk 6 WMO projecten

Bijlage 3

	2008	2009	2010	2011	dekking
1 Programma ondersteuning					
1.1 Deelprogramma mobiliteit					
Project 1: Maatwerk bij vervoer	30.000				themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Impuls bereikbaarheid (voor 4 jaar)	25.000	25.000	25.000	25.000	themagelden armoedebeleid & WMO
1.2 Deelprogramma Informatie en Advies					
Project 1: Kwaliteitsontwikkeling Zorgloket	100.000	60.000	40.000	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Makelaarsfunctie	50.000	50.000	50.000	50.000	vm. AWBZ-subsidies
Project 3: Niet gebruik minimabeleid specifieke doelgroepen	25.000	25.000	5.000	5.000	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 4: Informatie voor verstandelijk gehandicapten	5.000	5.000			themagelden armoedebeleid & WMO
1.3 Deelprogramma Mantelzorg					
Project 1: In kaart brengen mantelzorgers	2.000	0	0	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Uitbreiding respijtzorg	40.000	40.000	40.000	40.000	vm. AWBZ-subsidies
Project 3: Realiseren spreekuur en cursusaanbod	34.000	34.000	34.000	34.000	vm. AWBZ-subsidies
1.4 Deelprogramma Zichtbaarheid					
Project 1: Participatiecentrum	0	0	0	0	voorbereidingskosten is 2007
Project 2: Wmo activeringscoach	30.000	60.000	60.000	60.000	vm. AWBZ-subsidies
Project 3: Werkgelegenheid Wmo-doelgroep		25.000	25.000	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 4: Maatschappelijke inzet		20.000	20.000	20.000	vm. AWBZ-subsidies
1.5 Deelprogramma Signalering in de Wmo-keten					
Project 1: Herkennen van signalen van de burger over knelpunten in de Wmo-keten	3.000	0	0	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Vroegsignalering en Doorbraak	75.000	100.000	100.000		themagelden armoedebeleid & WMO
2 Programma Preventie					
Project 1: Preventieve ondersteuning jeugd	40.000	40.000	0	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Preventie maatschappelijke uitval/zorg	x	p.m.	p.m.	p.m.	is gedekt (schuldhulpverlening)
Project 3: Co-financiering tbv aanpassen van bestaande woningen voor ouderen (voor 4 jaar)	50.000	50.000	50.000	50.000	reserve gehandicaptenbeleid
Participatie	21.000	21.000	21.000	21.000	vm. AWBZ-subsidies
	530.000	555.000	470.000	305.000	1.860.000
DEKING:					
themagelden armoedebeleid & WMO (incidentele dekking)	305.000	280.000	195.000	30.000	810.000
vm. AWBZ-subsidies (structurele dekking begroting)	175.000	225.000	225.000	225.000	850.000
reserve gehandicaptenbeleid (incidentele dekking binnen begroting)	50.000	50.000	50.000	50.000	200.000

Huizen, 24 januari 2008

Concept

Nr. [vul nummer in]

Aan de raad.

Onderwerp: Beleidsplan WMO 2008 tot en met 2011

Voorstel:

1. Vaststellen van het Wmo-beleidsplan 2008 tot en met 2011.
2. Ter uitvoering van de voorgestelde projecten (in 2008 t/m 2011), een budget beschikbaar stellen van in totaal € 1.860.000.
 - Dekking kan voor € 1.050.000 binnen de (meerjaren)begroting worden gerealiseerd via de AWBZ subsidie Diensten Wonen met Zorg en de reserve gehandicaptenbeleid.
 - Voor het restant ad € 810.000 wordt voorgesteld dit te dekken uit de geoormerkte middelen binnen de egaliseringsreserve van € 1,1 miljoen voor WMO en armoedebeleid. Benutting van geoormerkte middelen leidt tot een verslechtering van het begrotingsresultaat in bovengenoemde jaren.

Toelichting:

Conform de wet Maatschappelijke Ondersteuning (artikel 3 Wmo) bieden wij u het beleidsplan Wmo aan. Het voorliggend beleidsplan handelt niet over de verstrekking van individuele voorzieningen (prestatieveld 6). Hierover heeft u reeds vorig jaar de noodzakelijke besluitvorming getroffen.

Relevant om te vermelden bij het Wmo-beleidsplan is dat de samenvoeging van de 3 wettelijke kaders (Wet Voorzieningen Gehandicapten, Welzijnswet en een onderdeel van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) is aangegrepen om een wet met een wezenlijk ander uitgangspunt te ontwerpen. De Wmo legt gemeenten op om kwetsbare groepen in onze maatschappij te ondersteunen bij hun (individuele) wens tot participeren, of te wel: mee doen! Dit uitgangspunt leidt tot een wat andere wettelijke positionering van het welzijnswerk en de te onderscheiden doelgroepen:

- Er is geen wettelijk kader meer voor een opdeling in beleidsterreinen en daarbij behorende beleidsdoelstellingen zoals die in de Welzijnswet waren geformuleerd. De vrije beleidsruimte is in die zin voor gemeenten toegenomen.
- De opdracht in de Wmo om mensen in staat te stellen om te participeren in de samenleving (compensatiebeginsel) betekent automatisch dat je mensen ook zult moeten vragen wat zij daarbij nodig hebben (vraagsturing).

Dit laat zich vertalen in twee kerntaken voor de gemeente. Allereerst dient de gemeente alle burgers in staat te stellen deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast dient de gemeente de mensen die dat niet op eigen kracht kunnen ondersteuning te bieden. Het Wmo beleid van Huizen krijgt hiermee de volgende twee hoofddoelen.

1. Algemeen preventief: Het bevorderen van het (zo lang mogelijk zelfstandig) participeren van burgers.
2. Specifiek ondersteunend: wie het niet langer lukt zelfstandig deel te nemen aan de samenleving ondersteuning bieden.

Deze twee hoofddoelen zijn in het beleidsplan uitgewerkt in twee programma's. Bij de invulling van het Ondersteuningsprogramma is expliciet gekozen voor een vraaggestuurde

aanpak, welke is vormgegeven in frictie-analyses bij 5 doelgroepen. Op basis daarvan zijn knelpunten geformuleerd. De gemeente stelt de vraag van mensen die ondersteuning nodig hebben centraal en wil op basis van de geconstateerde knelpunten komen tot gewenste aanpassingen van het aanbod van voorzieningen.

Hoofddoelstelling: Burgers met fysieke, verstandelijke en/of psychische beperkingen kunnen op de door hen gewenste wijze deelnemen aan de samenleving. De uitwerking van dit frictie-analyse heeft geresulteerd in de uitwerking van het hoofddoel in verschillende subdoelstellingen zoals:

- betere informatievoorziening en advisering;
- verbetering individuele vervoersmogelijkheden;
- gerichte ondersteuning van mantelzorgers;
- verbeteren van de zichtbaarheid van de kwetsbare groepen in de samenleving en bevorderen van de inclusieve samenleving;
- signalering in de Wmo keten verbeteren.

In het programma Preventie & Algemene Voorzieningen is de hoofddoelstelling: Burgers in Huizen kunnen deelnemen aan de samenleving. Burgers kunnen dit zo lang mogelijk zelfstandig. Dit hoofddoel is uitgewerkt in subdoelstellingen zoals:

- handhaven van een algemeen voorzieningenniveau op het gebied van welzijn, cultuur en educatie;
- bevordering van het gebruik van de algemene voorzieningen;
- passender woningen voor ouderen;
- minder problematische schulden;
- tijdig herkennen van opvoedingsvraagstukken en opvoedingsproblematiek.

Deze doelen zijn concreet uitgewerkt in de deelprogramma's en de bijbehorende projectbeschrijvingen. U vindt dit uitvoeringsprogramma 2008 – 2011 terug in hoofdstuk 4 van de nota.

Voorgesteld wordt om in totaliteit € 1.860.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van het beleidsplan (in 2008 tot en met 2011). Van dit bedrag kunnen de projecten met een structureel karakter à € 850.000 binnen de begroting worden gedekt op de post vm. AWBZ subsidies (diensten wonen met zorg) en incidenteel ad € 200.000 ten laste van de reserve gehandicaptenbeleid. Voor het resterende deel van € 810.000 wordt voorgesteld dit te dekken uit de nog beschikbaar zijnde themagelden. Benutting van geoormerkte middelen leidt tot een verslechtering van het begrotingsresultaat in bovengenoemde jaren. De geraamde vm. AWBZ subsidies zijn door het rijk overgedragen in het kader van WMO. Deze post bedraagt structureel ongeveer € 380.000, zodat kan worden voorzien in de geraamde projectkosten met een structureel karakter van € 225.000,-.

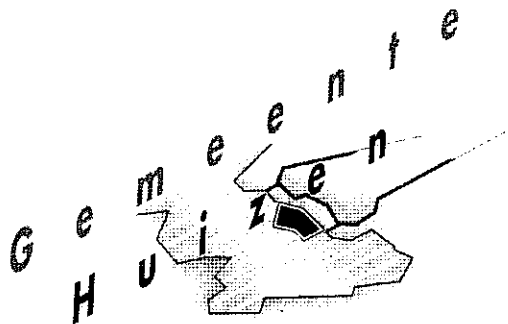
De projecten lopen af in 2011 of eerder. Alle projecten, ook die gedekt binnen de begroting beschikbaar staande middelen, zullen geëvalueerd worden binnen de planperiode. Daar waar aanwending plaatsvindt uit themagelden of de reserve gehandicaptenbeleid is op dit moment niet voorzien in structurele dekking. Dat is in alle gevallen wellicht ook niet nodig, aangezien het uitgangspunt is dat de projecten de uitvoering van het wmo-beleid structureel efficiënter en effectiever maakt. Dit geldt met name voor de projecten als "kwaliteitsontwikkeling zorgloket" en "vroegsignalering en doorbraak" die een sterk voorwaardenscheppend karakter hebben. Daar waar uit evaluatie blijkt dat er structurele kosten verbonden zijn aan de implementatie zal bij definitieve besluitvorming in dekking moeten worden voorzien.

Met de vaststelling van de Wmo-beleidsnota is opnieuw een mijlpaal in dit omvangrijke decentralisatieproces bereikt. Feitelijk is het afgelopen jaar de 'beleidsarme' invoering van de Wmo tot stand gekomen en wordt met het voorliggende beleidsplan de fase van de 'beleidsrijke' invoering gestart. In de loop van de komende 4 jaar zult u tenminste jaarlijks op de hoogte worden gesteld van de vorderingen op dit ambitieuze programma.

Waar artikel 3 van de wet regelt dat de gemeenteraad een of meerdere plannen voor maximaal 4 jaar vaststelt. Zo regelen artikel 11 en 12 de participatie van burgers bij de ontwikkeling van die plannen. Formele inspraak is geregeld in artikel 12.1 dat voorschrijft dat het plan wordt voorzien van een advies door vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van de vragers van maatschappelijke ondersteuning, welke aan de raad dient te worden voorgelegd (art. 12.2). De adviesraad bij alle stappen van het proces betrokken is geweest en

Burgemeester en wethouders
De burgemeester, De secretaris,

F.W. van Gils P.W.J. Veldhuisen

Bureau voorlichting en publiciteit
Graaf Wichman 10
1276 KB Huizen
Telefoon 035 - 5281234/5281235
Fax 035 - 5281415

Datum: 18 december 2007

Persbericht no.: 07-101

Inlichtingen: Mevr. H. Sulmann
Telefoon: 035-5281572
Internet: www.huizen.nl
E-mail: h.sulmann@huizen.nl

Clïënt centraal in Wmo-beleidsplan 2008-2011 gemeente Huizen

Het Wmo-beleidsplan is een vierjarenplan waarin de gemeente Huizen omschrijft hoe zij de taken voortvloeiend uit de Wet maatschappelijke ondersteuning gaat uitvoeren. De individuele voorzieningen vallen buiten het plan omdat dit reeds vorig jaar in de verordening individuele verstrekkingen Wmo is geregeld. De behoeften en wensen van kwetsbare groepen burgers vormen het uitgangspunt voor het beleidsplan. De gemeente Huizen heeft in de collegevergadering van 18 december ingestemd met het beleidsplan en vrijgegeven voor advisering door de Wmo-Adviesraad Huizen. In januari 2008 volgt behandeling in de raadscommissie en de gemeenteraad.

Het uitgangspunt

De vraag van de cliënt staat centraal. Zowel bij de hulpverlening als in de manier waarop we werken. De kernvraag moet zijn 'Wat wil de cliënt met zijn leven en op welke manier sluiten zorg en diensten daarop aan.' Om vraaggestuurd te kunnen werken moet de vraag vanuit de diverse doelgroepen binnen de Wmo helder zijn. Daartoe is in september 2007 een frictieonderzoek uitgevoerd. De resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek zijn als uitgangspunt genomen in het Wmo-beleidsplan.

Het moge duidelijk zijn dat participatie essentieel is voor een beleid dat aansluit op de wensen en vragen van de Wmo-doelgroep. In de voorbereidingsfase van het beleidsplan is uitgebreid gesproken met de Wmo-Adviesraad Huizen en de klankbordgroep aanbieders Wmo in Huizen. Ook de signalen die via het Zorgloket binnen komen zijn in het plan verwerkt.

Het doel

De gemeente stelt zich als doel een Wmo-beleid te voeren met een voor de cliënt integraal en samenhangend ondersteuningsaanbod, afgestemd op individuele behoeften. Thema's daarin zijn mobiliteit, informatie en advies, vraagsturing, mantelzorgondersteuning, vrijwilligers, zichtbaarheid en wederkerigheid en programma wonen. De gemeente Huizen reserveert voor de komende vier jaar in totaal € 1,8 mln. voor de realisering van het beleidsprogramma.

Een serieuze aanpak van de thema's vergt een andere manier van werken. De gemeente kan dit niet alleen. Een ketensamenwerking is essentieel om tot goede resultaten te komen. Die samenwerking wordt waar nodig geïntensiveerd en uitgebreid. Tot die tijd wordt het huidige welzijnsbeleid en de uitvoering daarvan gehandhaafd.

De projecten

Vanuit de gesignaleerde verbeterpunten is een aantal concrete projecten naar voren gekomen. Een tweetal voorbeelden. Op het gebied van mobiliteit is er aandacht voor maatwerk bij vervoer. Einddoel is dat in 2012 het ontbreken van een passende vervoersvoorziening niet langer een belemmering is

om te participeren bij maatschappelijke en sociale activiteiten waarbij je op tijd moet komen. Cliënten moeten zich kunnen bewegen op een moment waarop het hen uitkomt. Daarvoor is – na onderzoek wat binnen het persoonsgebonden budget mogelijk is – een verbetering van de individuele Wmo vervoersvoorziening nodig. Ook op het gebied van huisvesting voor ouderen en mensen met een lichte beperking. Het beleid van de gemeente Huizen is erop gericht om 250 tot 450 woningen te realiseren voor ouderen en mensen met een lichte beperking. Dat kan in nieuwbouw of door aanpassingen in bestaande woningen waardoor men langer zelfstandig thuis kan wonen. In een pilot wordt volgend jaar gekeken of bestaande woningen in de Zeeheldenbuurt aangepast kunnen worden voor ouderen. Na gebleken succes kan het pilotproject doorgevoerd worden in andere wijken. Met De Alliantie wordt gekeken welke aanpassingen nodig zijn voor nieuwbouw.

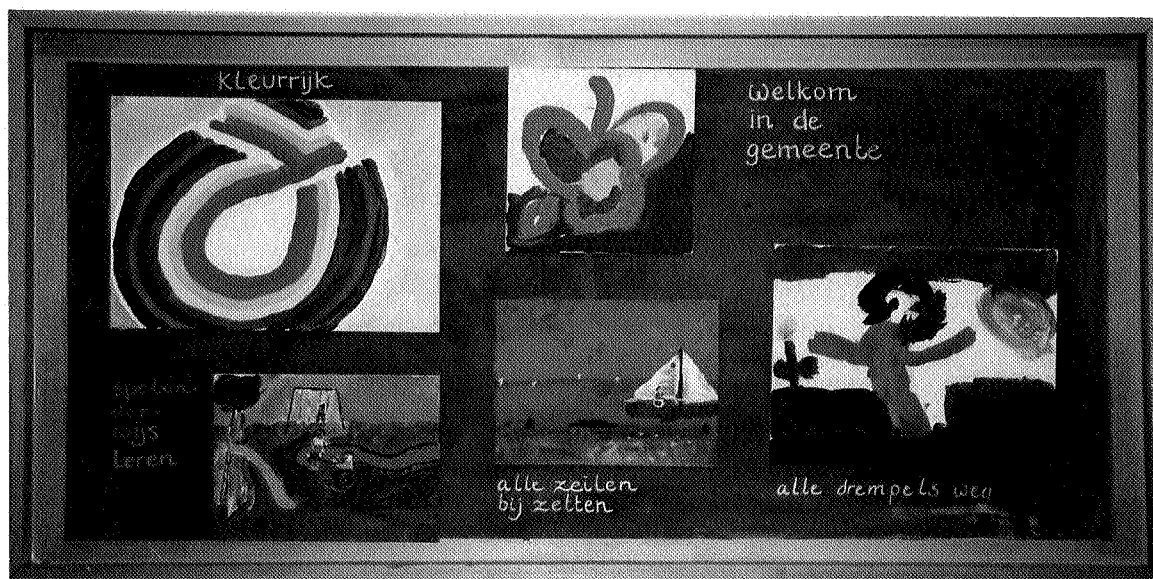
Het beleidsplan

Het complete Wmo-beleidsplan 2008-2011, met daarin de concrete invulling van de diverse projecten, is binnenkort te vinden op www.huizen.nl.

EINDE BERICHT

WMO BELEIDSPLAN 2008 – 2011

GEMEENTE HUIZEN

Gemeente Huizen

December 2007

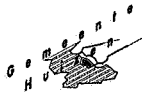
Afdeling Onderwijs en welzijn

**Marianne Distelbrink en Henke van der Heiden
in samenwerking met diverse afdelingen**

Afbeelding op de voorzijde:
" Wmo in makkelijke taal"
gemaakt tijdens de Wmo dag op 2 juni 2007
in de Meentamorfose in Huizen
georganiseerd door Onderling Sterk

WMO BELEIDSPLAN HUIZEN

Inleiding.....	2
Hoofdstuk 1: Visie en Strategie.....	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Visie van de gemeente Huizen	4
1.3 Probleemanalyse Programma Ondersteuning	6
Hoofdstuk 2. Uitwerking Probleemanalyse Programma Ondersteuning ..	8
2.1 Algemeen: vraagsturing en vraagverheldering	8
2.2 Wmo frictieonderzoek	9
2.3 Ontwikkeling methode vraagverheldering en methode voor monitoring vraagstukken via zorgloket.....	10
Hoofdstuk 3. Rol en vorm van Wmo Participatie	11
Hoofdstuk 4. Uitvoeringsprogramma 2008-2012	14
4.1 Programma Ondersteuning	14
4.1.1. Deel Programma Mobiliteit	15
4.1.2 Deelprogramma Informatie en Advies.....	16
4.1.3 Deelprogramma Mantelzorg	20
4.1.4 Deelprogramma Zichtbaarheid	22
4.1.5 Deelprogramma Signalering in de Wmo-keten.....	26
4.2. Programma Preventie & Algemene Voorzieningen	29
4.2.1 Deelprogramma Preventie	29
4.1.2 Algemene Voorzieningen per prestatieveld	32
Hoofdstuk 5. Monitoring en evaluatie van resultaten	39
Hoofdstuk 6: Financiën.....	40
Hoofdstuk 7: Organisatiestructuur.....	41

Inleiding

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) heeft tot doel dat iedereen zelfstandig aan de maatschappij moet kunnen deelnemen. Voor wie dit niet (volledig) op eigen kracht kan heeft de gemeente een compensatieplicht.

In de Wet maatschappelijke ondersteuning is aan de gemeenteraad de verplichting opgelegd om een kader vast te stellen waarin de hoofdzaken van de door de gemeente te voeren Wmo-beleid voor een periode van maximaal 4 jaar zijn vastgelegd. Het beleidsplan is ook de basis voor de verantwoording aan Rijk en Gemeenteraad.

In het plan moet in ieder geval worden aangegeven:

- a.** wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de verschillende onderdelen van maatschappelijke ondersteuning;
- b.** hoe het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning zal worden uitgevoerd en welke acties in de door het plan bestreken periode zullen worden ondernomen;
- c.** welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen;
- d.** welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de maatschappelijke ondersteuning wordt uitgevoerd;
- e.** Welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om voor degene aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend keuzevrijheid te bieden met betrekking tot de activiteiten van maatschappelijke ondersteuning;
- f.** op welke wijze de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zich hebben vergewist van de behoeften van kleine doelgroepen.

In het voorliggende beleidsplan is aan deze vereisten voldaan.

Hoe wil de gemeente Huizen uitvoering geven aan de Wmo in de komende jaren?

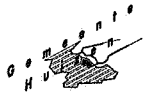
In het Huizer Wmo beleid staan twee hoofddoelen centraal.

Algemeen preventief: Het bevorderen van het (zo lang mogelijk zelfstandig) participeren van burgers.

Specifiek ondersteunend: wie het niet langer lukt zelfstandig deel te nemen aan de samenleving ondersteuning bieden.

Deze twee hoofddoelen zijn in het beleidsplan uitgewerkt in het programma 'Preventie en algemene voorzieningen' en het programma 'Ondersteuning'. Bij de invulling van het programma Ondersteuning is expliciet gekozen voor een vraaggestuurde aanpak. Hierbij wordt zorgvuldig aandacht besteed aan participatie van de burgers, met name van de doelgroepen van de Wmo. Deze aanpak past ook in het traject van Goed naar Beter dat gemeentebreed is ingezet. Centraal hierin staat immers ook de afstemming van de organisatie op de behoeften van de burger. Met de vraaggestuurde aanpak willen wij bereiken dat het Wmo-pakket werkelijk wordt afgestemd op de behoeften en wensen van de doelgroepen zodat zij maximaal deel kunnen nemen aan de maatschappij.

Vraagsturing is dus een belangrijke peiler voor het Huizer Wmo beleid. Vraagsturing betekent dat niet het aanbod maar de vraag van de cliënt centraal staat zowel in de hulpverlening naar de cliënt als bij de inrichting van de organisatie. Dit moet resulteren in

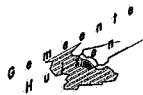

een voor de cliënt integraal en samenhangend ondersteuningsaanbod dat is afgestemd op zijn individuele leven. Bij vraagsturing staat niet het probleem of beperking van iemand centraal maar het leven dat diegene daarmee wil leiden.

Bij aanbodsturing is de kernvraag van Wmo aanbieders: "wat mankeert deze persoon en waar hoort hij thuis in ons systeem?". Bij vraagsturing is de kernvraag van de cliënt: "wat wil ik met mijn leven en welke zorg en diensten heb ik nodig om mijn beperking zo goed mogelijk te hanteren?".

Om echt vraaggestuurd te werken moet de gehele keten van Wmo aanbieders (zorginstellingen, welzijnsinstellingen, maatschappelijke dienstverlening, woningbouwcorporaties etc.) een omslag maken. De gemeente Huizen wil hierin een regierol vervullen.

Vraaggestuurd werken is binnen de gemeentelijke organisatie echter eveneens een enorme omwenteling. Dat geldt zowel voor de medewerkers van het Zorgloket die het contact met de cliënt hebben als voor de degenen die hen aansturen als voor Wmo beleidsmakers. Het laten slagen van deze omwenteling vergt een permanente wijziging in attitude.

Hoofdstuk 1: Visie en Strategie

1.1 Achtergrond

Per 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna: Wmo) in werking getreden. Het gaat bij de Wmo niet primair om zorg, zoals vaak wordt gedacht, maar om het bevorderen van participatie van (kwetsbare groepen) burgers aan de samenleving in een breder verband. In principe was die opdracht deels ook vervat in de (voormalige) Welzijnswet. Door 'zorg' en participatie nadrukkelijker inhoudelijk met elkaar te verbinden geeft de WMO een nieuwe impuls aan de gemeentelijke opdracht om te zorgen voor met name de meest kwetsbare (groepen) inwoners.

Bij maatschappelijke ondersteuning zoals bedoeld in de Wmo gaat het dus ook om de oude welzijnstaken als bijvoorbeeld preventief jeugdbeleid, wijk- en buurtbeheer en vrijwilligersbeleid. Beleidsterreinen als volkshuisvesting, gezondheidszorg, werk en bijstand (WWB), armoedebelief hebben raakvlakken met de Wmo-taken.

De wetgever heeft wel een handvat gegeven voor alle onderdelen die nu onder de Wmo zijn gekomen met het benoemen van de prestatievelden.

1. Bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid van wijken en buurten.
2. Preventieve voorzieningen voor jeugd (en ouders) m.b.t. opvoeding.
3. Informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Bevorderen deelname aan maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren.
5. (Individuele) voorzieningen t.b.v. behoud zelfstandig functioneren.
6. Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers.
7. Openbare geestelijke gezondheidszorg.
8. Maatschappelijke opvang en huiselijk geweld.
9. Verslavingszorg.

De invulling van deze prestatievelden staat de gemeente vrij.

1.2 Visie van de gemeente Huizen

Kern van de WMO:

- a) Iedereen moet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.
- b) Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid zijn uitgangspunt. Pas als mensen het zelf niet meer kunnen regelen en (in tweede instantie) ook geen beroep kunnen doen op hun eigen sociale netwerk, moet de overheid ondersteuning bieden.
- c) De WMO stelt de vraag (en dus niet het aanbod!) centraal. Mensen moeten zelf de regie houden en kunnen kiezen voor die vorm van ondersteuning, die het beste bij hen past.

De gemeente Huizen heeft met de Wmo twee kerntaken gekregen. Allereerst dient de gemeente alle burgers in staat stellen te deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast dient de gemeente de mensen die dat niet op eigen kracht kunnen ondersteuning te bieden. Het Wmo beleid van Huizen krijgt hiermee twee hoofddoelen.

Algemeen preventief: Het bevorderen van het (zo lang mogelijk zelfstandig) participeren van burgers.

Specifiek ondersteunend: wie het niet langer lukt zelfstandig deel te nemen aan de samenleving ondersteuning bieden.

Deze twee hoofddoelen zijn in het beleidsplan uitgewerkt in twee programma's. Bij de invulling van het Ondersteuningsprogramma is expliciet gekozen voor een vraaggestuurde aanpak. De gemeente stelt hiermee de vraag van mensen die ondersteuning nodig hebben centraal en wil op basis daarvan komen tot gewenste aanpassingen van het aanbod van voorzieningen.

Programma Preventie & Algemene Voorzieningen

Hoofddoelstelling: Burgers in Huizen kunnen deelnemen aan de samenleving. Burgers kunnen dit zo lang mogelijk zelfstandig.

Dit hoofddoel is uitgewerkt in subdoelstellingen zoals:

- Realiseren van passende woningen voor ouderen ter voorkoming van zorgafhankelijkheid van ouderen.
- Verminderen van problematische schulden ter voorkoming van dakloosheid, armoede en depressie.
- Tijdig herkennen van opvoedingsvraagstukken en opvoedingsproblematiek

Deze doelen zijn concreet en meetbaar uitgewerkt in deelprogramma's en de bijbehorende projectbeschrijvingen.

Programma Ondersteuning

Hoofddoelstelling: Burgers met fysieke, verstandelijke en/of psychische beperkingen kunnen op de door hen gewenste wijze deelnemen aan de samenleving

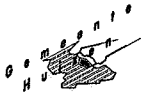
Voor de uitwerking van dit programma is uitgegaan van vraagsturing. Allereerst is dan ook een uitgebreide probleemanalyse gedaan. Dit heeft geresulteerd in de uitwerking van het hoofddoel in verschillende subdoelstellingen zoals:

- betere informatievoorziening en advisering;
- verbetering individuele vervoersmogelijkheden;
- gerichte ondersteuning van mantelzorgers;
- verbeteren van de zichtbaarheid van de kwetsbare groepen in de samenleving en bevorderen van de inclusieve samenleving;
- signalering in de Wmo keten verbeteren.

Deze doelen zijn concreet en meetbaar uitgewerkt in de deelprogramma's en de bijbehorende projectbeschrijvingen.

Gedurende de looptijd van het beleidsplan zal het staande welzijnsbeleid worden afgestemd op de geformuleerde visie en beleidsdoelstellingen.

In 2008 zal het welzijnsbeleid in enge zin zoals dat wordt uitgevoerd door de Stichting Lokaal Welzijn (SLW) worden afgestemd.

1.3 Probleemanalyse Programma Ondersteuning

Afbakening ondersteuningsprogramma

De Wmo richt zich met name op de kwetsbare groepen in de samenleving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ouderen, mensen met een lichamelijke beperking, chronisch zieken, mensen met een verstandelijke beperking, mensen met psychische problematiek, mantelzorgers, jeugd, vrijwilligers en bijzondere kwetsbare groepen zoals verslaafden, de doelgroep van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ), slachtoffers van huiselijk geweld etcetera.

In Huizen is gekozen voor een vraaggestuurde aanpak bij de invulling van de ondersteuningstaak in het Wmo beleidsplan. Dit betekent dat niet de afbakening van de Wmo prestatievelden richtinggevend is voor de invulling van de ondersteuningstaak maar de vraag en behoefte van de Wmo doelgroepen zelf. Het is echter praktisch onmogelijk om voor alle doelgroepen en alle beleidsterreinen in één keer vraaggestuurd beleid te maken. Er is daarom bewust een keuze gemaakt om te starten met vraagsturing bij vijf kwetsbare doelgroepen. Het gaat om:

1. ouderen
2. lichamelijke gehandicapten & chronisch zieken
3. mantelzorgers
4. mensen met chronische GGZ problematiek
5. mensen met verstandelijke beperkingen.

Deze aanpak betekent dus dat vraagsturing niet op alle Wmo prestatievelden geïntroduceerd wordt. Dit gebeurt alleen bij de prestatievelden die met de ondersteuningstaak voor de vijf bovengenoemde kwetsbare doelgroepen te maken hebben. Vraagsturing is dus niet van toepassing op de overige prestatievelden en beleidsterreinen zoals jeugd, leefbaarheid, huiselijk geweld, schuldhelpverlening en OGGZ. Deze terreinen hebben met uitzondering van enkele preventieonderwerpen hoofdzakelijk lopende (soms regionale) beleidsprogramma's. Deze beleidsterreinen en de bijbehorende deelprogramma's zijn terug te vinden in het Programma algemene voorzieningen en preventie.

Het doorlopend monitoren van de ondersteuningsvraag en de jaarlijkse evaluatie van de resultaten van het ingezette ondersteuningsbeleid kunnen er toe leiden dat binnen de 4 jarige looptijd van het beleidsplan nieuwe of veranderende werkthema's met betrekking tot ondersteuning naar voren komen. Het beleidsplan met de projecten zoals het nu gepresenteerd is, is dus niet statisch maar zal waar nodig en in overleg met belanghebbenden worden geactualiseerd.

Vraag en behoeften in kaart brengen

Om vraaggestuurd beleid te kunnen formuleren moet eerst duidelijk worden wat de vragen en ondersteuningsbehoeften van de kwetsbare groeperingen eigenlijk zijn. Inzicht in fricties tussen vraag en aanbod en het belang dat de doelgroepen hier zelf aan hechten maakt het immers pas mogelijk om beleidsdoelstellingen te formuleren. Het is van belang om dit niet één keer te doen maar blijvend de vinger aan de pols te houden. Zowel op individueel niveau als op doelgroepniveau kan vraag en ondersteuningsbehoeften immers veranderen.

De gemeente heeft 3 sporen waarlangs zij de vraag van de doelgroepen in kaart brengt:

1. Er is een frictieonderzoek uitgevoerd bij de 5 kwetsbare doelgroepen. Hierbij zijn de knelpunten tussen vraag en aanbod bij de doelgroepen in Huizen in kaart gebracht. De doelgroepen hebben hierbij zelf een prioritering meegegeven. Het college heeft bij besluit d.d. 10 oktober 2007 de resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek als uitgangspunt voor het Wmo beleidsplan vastgesteld.
2. Het Zorgloket is het schakelpunt tussen vraag en aanbod voor de individuele cliënt. Dit levert input voor vraagsturing bij de samenstelling van het aanbod. Binnen het zorgloket worden daarom methoden ontwikkeld voor vraagverheldering, vraaganalyse en monitoring.
3. Wmo participatie levert veel informatie over de vraag op en de prioritering die de doelgroepen daar zelf aan meegeven. In eerste instantie via de Wmo Raad Huizen maar er zijn ook andere participatieactiviteiten (frictieonderzoek valt hier feitelijk ook onder).

Gehoor geven aan de nieuwe, veranderende vraag

De basis van vraaggestuurd beleid is het (voortdurend) in kaart brengen van de vraag. Wanneer de vraag helder is, kan er gehoor aan gegeven worden. In dit beleidsplan wordt dan ook de keuze gemaakt aan welke onderwerpen met betrekking tot ondersteuning gewerkt gaat worden en met welke concrete beleidsdoelstellingen. Het onderzoek naar de vraag heeft een aantal thema's opgeleverd die bij de doelgroepen de hoogste prioriteit hebben. In het beleidsplan zijn deze thema's opgenomen in (deels lopende) projecten en voorzien van beleidsdoelstellingen waaraan de komende 4 jaar gewerkt gaat worden. Het gaat om de volgende deelprogramma's:

1. Mobiliteit
2. Informatie en advies
3. Mantelzorg
4. Zichtbaarheid & Wederkerigheid
5. Signalering in de Wmo keten

Hoofdstuk 2. Uitwerking Probleemanalyse Programma Ondersteuning

Hoe geeft de gemeente concreet invulling aan vraaggestuurd Wmo ondersteuningsbeleid en hoe laat de gemeente de diverse groeperingen participeren in de beleidsvorming? Dit hoofdstuk behandelt kort vraagsturing en vraagverheldering in het algemeen en vervolgens de drie sporen waarlangs de gemeente de vraag van de doelgroepen in kaart brengt. Onderdeel hiervan zijn ook de rol en vormgeving van de participatie waar in hoofdstuk 3 apart aandacht wordt besteed.

2.1 Algemeen: vraagsturing en vraagverheldering

Wat is vraagsturing?

Vraagsturing betekent dat niet het aanbod maar de vraag van de cliënt centraal staat zowel in de hulpverlening naar de cliënt als bij de inrichting van de organisatie. Dit moet resulteren in een voor de cliënt integraal en samenhangend ondersteuningsaanbod dat is afgestemd op zijn individuele leven. Bij vraagsturing staat niet het probleem of beperking van iemand centraal maar het leven dat diegene daarmee wil leiden. Bij aanbodsturing is de kernvraag: "wat mankeert deze persoon en waar hoort hij thuis in ons systeem?". Bij vraagsturing is de kernvraag: "wat wil ik met mijn leven en welke zorg en diensten heb ik nodig om mijn beperking zo goed mogelijk te hanteren?". Vraagsturing is dus niet van de aanbieder maar van de klant. Daarbij gaat het om de lange lijn in iemands bestaan en om continuïteit in de levensloop en levenssamenhang. Vraaggestuurde zorg en ondersteuning voorkomen grote breuken in iemands leven en leveren op de achtergrond een enorme bijdrage aan het voortzetten van de sociale rollen die iemand wil spelen.

Vraaggestuurd denken en werken is binnen de gemeentelijke organisatie waar tot nog toe aanbodgestuurd is gewerkt een enorme omwenteling. Dat geldt niet alleen voor de medewerkers aan het Zorgloket maar ook voor de degenen die hen aansturen en voor hen die beleid maken.

Wat is vraagverheldering?

Vraagverheldering is de dialoog die plaatsvindt tussen de cliënt en de professional die ertoe moet leiden dat de ondersteuning optimaal bijdraagt aan het oplossen van de problemen die de cliënt ervaart. Vraagverheldering is feitelijk een methode om de cliënt te helpen zijn ondersteuningsbehoeften te formuleren. Waar het in de praktijk kortweg om gaat is dat iemand iets wil maar dat vanwege beperkingen niet kan en daarom voorzieningen nodig heeft. Dit lijkt simpel maar dat is het niet. Mensen zijn vaak niet gewend om na te denken over wat ze willen of ze willen alleen dingen waarvan ze denken dat ze die zullen krijgen of dingen die ze eerder al wilden of die anderen ook willen. De vraag naar wat men in het eigen leven wil of nodig heeft, is vaak nieuw en moeilijk. Vraagverheldering ondersteunt daarbij.

Vraagverheldering kan op diverse niveaus plaatsvinden:

- a) Niveau van gemeente, regio, rijksoverheid: het gaat dan om vraagverheldering die leidt tot vraagsturing bij de samenstelling van het aanbod. Het frictie onderzoek ter voorbereiding van het Wmo beleidsplan is hier een voorbeeld van. Deze vraagverheldering is de basis om vraag gestuurd te werken. Immers, wanneer de vraag van cliënten niet echt duidelijk wordt kunnen zij ook geen integraal ondersteuningsaanbod krijgen dat is afgestemd op hun leven.
- b) Niveau van de individuele cliënt: het gaat om vraagsturing in de richting van de cliënt. Hoe worden cliënten benaderd aan het loket? Hoe wordt de cliënt geholpen

om te formuleren wat in zijn leven van belang is en wat zijn ondersteuningsbehoeften daarbij zijn?

2.2 Wmo frictieonderzoek

Om tot vraagverheldering te komen op gemeentelijk niveau heeft de gemeente onderzoek gedaan bij de vijf genoemde kwetsbare Wmo doelgroepen: ouderen, lichamelijk gehandicapten & chronisch zieken, mantelzorgers, mensen met GGZ problematiek en mensen met verstandelijke beperkingen. Het volledige onderzoeksrapport is terug te vinden in bijlage 1.

Het college heeft bij besluit d.d. 10 oktober 2007 de resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek als uitgangspunt voor het Wmo beleidsplan vastgesteld.

Het onderzoek bestaat kortweg uit het inventariseren van specifieke fricties (knelpunten tussen vraag en aanbod) per doelgroep. Hierna kreeg een panel bestaande uit inwoners van Huizen die tot de doelgroep behoren of die zeer goed kennen deze fricties voorgelegd. Dit resulteerde in een selectie van fricties die voorkomen in Huizen en een prioritering daarvan door het Huizer panel.

Voor de inventarisaties van fricties zijn naast 'literatuur' onderzoek ook talloze (belangen) organisaties geraadpleegd en enkele activiteiten gebruikt. De leden van de Huizer WMO Adviesraad zijn nauw betrokken bij de inventarisatie van fricties én bij de samenstelling van de Huizer panels.

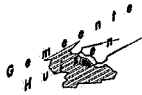
Deze onderzoeksopzet heeft participatie van de doelgroepen dus feitelijk geïntegreerd.

De uitkomsten van het onderzoek geven inzicht in fricties tussen vraag en aanbod in Huizen. Uit het onderzoek zijn zes algemene fricties naar voren gekomen die bij alle doelgroepen spelen en als urgent ervaren worden. De doelgroepen hebben zelf de prioriteit bij deze thema's gelegd. Dit moeten dan ook de thema's zijn waar de gemeente de komende 4 jaar aan gaat werken. Het gaat om:

1. gebrek aan mobiliteit
2. ontbreken van een plek waar informatie en advies over de volle breedte wordt gegeven
3. gebrek aan passend woonaanbod
4. gebrek aan zichtbaarheid en wederkerigheid
5. ontbreken van variatie in het aanbod in Huizen
6. ontbreken van een probleemeigenaar

Daarnaast zijn er buiten deze thema's nog enkele specifieke fricties benoemd (met name door de mantelzorgers) die als zeer urgent worden ervaren. Ook deze onderwerpen zijn in het beleidsplan opgenomen en van beleidsdoelstellingen voorzien.

Sommige thema's zijn enkelvoudig en simpel oplosbaar maar veel van de genoemde onderwerpen zijn complex en minder makkelijk op te lossen. Oplossingsrichtingen voor die onderwerpen moeten bij uitvoering van het Wmo beleidsplan dan ook eerst nader onderzocht worden.

2.3 Ontwikkeling methode vraagverheldering en methode voor monitoring vraagstukken via zorgloket

Het zorgloket is het schakelpunt tussen vraag en aanbod bij de individuele cliënt. Het Zorgloket genereert hierdoor een schat aan informatie over de behoeften van de diverse doelgroepen op individueel niveau. Deze informatie dient dan ook ontsloten te worden. Wanneer de informatie over individuele vragen herleid kan worden naar doelgroepen kunnen er duidelijke vraagpatronen zichtbaar worden. Tegelijk is het van belang om te zien of aan deze vragen voldaan kan worden of dat er aanbod ontbreekt dan wel overbodig is. Met deze informatie kan de gemeente zorg dragen voor afstemming van het aanbod op de ondersteuningsbehoeften van de diverse doelgroepen.

Om deze vitale informatie in het Zorgloket te ontsluiten moeten verschillende stappen ondernomen worden:

1. Implementatie van een methode van vraagverheldering bij individuele cliënten aan het loket. Het gaat erom dat deze methode de werkelijke ondersteuningsbehoeften van de individuele cliënt in kaart brengt. Dat is iets heel anders dan een aanbod gestuurd proces waarbij onderzocht wordt of een individuele cliënt in aanmerking kan komen voor een voorziening op basis van een aantal vastgestelde criteria. De methode moet dan ook gericht zijn op de vraag: 'wat wil deze persoon met zijn leven en wat heeft hij daarvoor nodig?' en niet op de vraag: 'wat is de beperking en welk aanbod is geschikt voor deze persoon?'.
2. Registratiemodule ontwikkelen. De wijze van registreren is essentieel. Niet alleen moet duidelijk zijn tot welke doelgroep iemand behoort, welke beperkingen die heeft maar ook wat de werkelijke behoeften zijn. De ondersteuningsbehoeften dienen vervolgens gekoppeld te worden aan het bestaande aanbod. Hiermee wordt immers duidelijk of het aanbod aansluit op de behoefte. Door op deze manier te registreren kan de informatie over individuele vragen herleid worden naar doelgroepen en ontstaan er duidelijke vraagpatronen. Tegelijk is dan zichtbaar of aan deze vragen voldaan kan worden of dat er aanbod ontbreekt dan wel overbodig is. De module maakt tevens ontwikkelingen in de tijd zichtbaar.

Binnen het Zorgloket wordt hard gewerkt aan de uitwerking van deze stappen. Tijdens de totstandkoming van dit beleidsplan is juist een integraal en concreet advies over de implementatie van vraagsturing in het Loket in procedure gebracht.

Hoofdstuk 3. Rol en vorm van Wmo Participatie

De Wmo schrijft participatie bij de beleidsvoorbereiding expliciet voor. In artikel 11 van de WMO staat dat de gemeente burgers, instellingen en organisaties moet betrekken bij het voorbereiden van het WMO beleid. Zij moeten niet alleen geïnformeerd worden maar ook hun mening kunnen geven bij de totstandkoming van het beleid. De Memorie van Toelichting geeft aan dat de 'totstandkoming van het beleid' zeer breed opgevat moet worden: het gaat ook om het betrekken van belanghebbenden bij inventarisaties, visievorming en het opstellen van de conceptbeleidsplannen. Het college is bovendien verplicht om, voordat zij de definitieve beleidsplannen voorlegt aan de raad, advies te vragen aan de vertegenwoordigers van vragers van maatschappelijke ondersteuning. (art. 12 Wmo). Deze laatste verplichting richt zich dus niet op organisaties van aanbieders.

In de Wmo ligt sterk de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Het is dan ook niet meer dan logisch dat de burger een rol krijgt in de beleidsvorming door middel van participatie. Het staat de gemeente vrij om te kiezen welke vorm zij daaraan wil geven.

De gemeente hecht (mede voortvloeiend uit de keuze voor vraagsturing) veel waarde aan een serieuze invulling participatie.

Het college heeft in januari 2006 besloten een Wmo participatiegroep belangen- en cliëntorganisaties op te richten. Dit orgaan is gericht op informatieoverdracht en uitwisseling maar is daarnaast (conform art. 12 Wmo) ook een adviesorgaan voor de gemeente. De participatiegroep belangen- en cliëntorganisaties is in de zomer van 2006 omgedoopt tot 'Wmo Raad Huizen' en voorzien van een reglement. In deze adviesraad zijn in eerste instantie de doelgroepen vertegenwoordigd die direct betrokken zijn bij het individuele voorzieningenbeleid. Er zijn dus vertegenwoordigers van ouderen, verstandelijk gehandicapten, lichamelijk gehandicapten en mensen met psychische beperkingen. De adviesraad vertegenwoordigt hiermee dus niet alle Wmo doelgroepen. De adviesraad komt gemiddeld eens per 2 maanden bijeen onder voorzitterschap van de wethouder en adviseert in een zo vroeg mogelijk stadium over allerlei Wmo onderwerpen. De Wmo Raad Huizen is nauw betrokken bij de voorbereiding van het Wmo beleidsplan, in het bijzonder bij het frictieonderzoek. Het concept beleidsplan is ook ter advisering voorgelegd aan de Wmo Raad Huizen.

Aanvankelijk waren ook de mantelzorgers vertegenwoordigd in de Wmo Raad. Inmiddels is de belangenorganisatie voor en door mantelzorgers BBM ter ziele en zijn mantelzorgers niet meer met een organisatie vertegenwoordigd. Het grootste deel van de adviesraadleden is overigens ook mantelzorger maar dat is niet de eerste invalshoek waarmee zij in de adviesraad zitting hebben. Het blijkt voor mantelzorgers bijzonder moeilijk te zijn om structureel mee te draaien in een organisatie. Dit hangt direct samen met de problematiek van (zwaar) belaste mantelzorgers. Deelnemen aan een adviesraad is voor deze groep dan ook niet de juiste vorm van participatie. Binnen het frictieonderzoek is een incidenteel panel van mantelzorgers samengesteld dat wel goed bleek te werken. Het ging om een eenmalige activiteit en de animo om deel te nemen was groot. Het panel heeft veel resultaten opgeleverd en de deelnemers waren buitengewoon enthousiast over de opzet. Het ligt dus voor de hand om mantelzorgers meer op deze manier te laten participeren bij de beleidsvoorbereiding.

Leden van de adviesraad hebben zelf ook participatie activiteiten georganiseerd, deels gefaciliteerd door de gemeente. Zo is er op 5 april 2007 een algemene debatdag in het gemeentehuis geweest. Op 12 juni 2007 is door verstandelijk gehandicapten (onderling Sterk) een dag over de Wmo georganiseerd. Beide activiteiten stonden open voor alle burgers van Huizen.

De resultaten van deze bijeenkomsten zijn gebruikt bij de inventarisatie van fricties in het frictieonderzoek en zijn dan ook meegenomen in het Wmo beleidsplan.

Het College van Huizen heeft in januari 2006 eveneens besloten een klankbordgroep Wmo aanbieders organisaties op te richten. Deze klankbordgroep dient voor informatieoverdracht en uitwisseling op het gebied van de Wmo. De klankbordgroep aanbieders komt gemiddeld eens per kwartaal bijeen.

De keuze voor een Wmo Raad Huizen én een klankbordgroep Wmo aanbieders is bewust gemaakt. Kern van deze keuze is dat de Wmo doelgroepen de "wat"vraag aan de orde stellen en daarmee sturend zijn in de strategische keuzes binnen het Wmo beleid. De Wmo aanbieders bespreken vooral de "hoe"vraag. De gemeente in beide groepen en in de uitwisseling tussen de groepen een regierol.

Het WMO frictieonderzoek dat is uitgevoerd is feitelijk ook een uitgebreide, alternatieve vorm van participatie geweest.

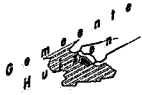
Hoe nu verder?

De twee participatie organen (klankbord groep Wmo aanbieders en de Wmo Raad) functioneren goed. De Wmo Raad heeft blijvende ondersteuning nodig om haar rol in het strategisch beleid van de gemeente te kunnen spelen.

Niet iedere doelgroep en ieder onderwerp leent zich echter voor participatie via een adviesraad. Denk bijvoorbeeld aan de mantelzorgers die beter in incidentele panels tot hun recht komen. Als het gaat om leefbaarheid in de wijken ligt het ook niet voor de hand om de burgers van die wijken via de adviesraad bij de beleidsvoorbereiding te betrekken maar eerder via wijkavonden of andere participatiemethoden. Speciale aandacht verdient hierbij de groep "allochtonen" die op wijkavonden meestal afwezig is. De gemeente zal moeten zoeken naar andere methoden om hen te laten participeren. Ook jongeren kunnen op een bij hen passende manier bij de beleidsvoorbereiding betrokken worden. Bij de uitwerking en aanpassingen van het ondersteuningsbeleid en ten aanzien van de meer algemene Wmo doelgroepen en Wmo beleidsterreinen moet dus actief gezocht worden naar passende vormen van participatie. Dit vergt van de gemeente investeringen in tijd en geld.

De organisatie Zorgbelang en het programma Versterking Cliënt Participatie hebben tot eind 2008 van het ministerie gelden ontvangen om tijdens de invoering van de Wmo participatie te bevorderen en ondersteunen. Dit heeft in Huizen geresulteerd in de oprichting van GO Blaricum Huizen, steun aan de regionale adviesraad en het aanbod van enkele cursussen. De middelen zijn echter beperkt en aan het eind van 2008 houdt deze vorm van ondersteuning op. Om Wmo participatie ook op termijn te laten slagen in Huizen zijn investeringen van de kant van de gemeente nodig.

Landelijk werkende patiënten en consumentenorganisaties worden gefinancierd via het Fonds PGO voor de ondersteuning van onder andere Wmo activiteiten. Op regionaal niveau wordt het Regionaal Beraad Gehandicapten door de regiogemeenten gefinancierd voor de ondersteuning van ondermeer Wmo activiteiten. Zorgbelang wordt gefinancierd door de provincie. Het ziet er naar uit dat dit ook de komende jaren zo zal blijven, hoewel er

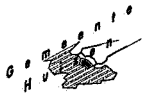

aanleiding is om te verwachten dat Zorgbelang meer provinciaal dan regionaal georganiseerd zal worden. Op lokaal niveau is de gemeente verantwoordelijk voor de instandhouding van de Wmo adviesraad. Bijzondere aandachtspunten hierbij:

- uitbreiding vertegenwoordiging andere Wmo doelgroepen
- uitbreiding facilitering en ondersteuning.

Het gaat hierbij om kosten die gemaakt worden om überhaupt te kunnen participeren zoals de kosten van een coach voor de vertegenwoordiger van de verstandelijk gehandicapten van Onderling Sterk. Daarnaast zijn er kosten die samenhangen met het deelnemen aan de Wmo Raad Huizen. De vergelijkbare Cliëntenraad Wet Werk en Bijstand in Huizen heeft voor deze kosten een jaarlijks budget van € 11.000,-. Deze raad vertegenwoordigd echter minder mensen en minder diverse doelgroepen. De verwachting is dat de Wmo Raad jaarlijks minimaal een vergelijkbaar budget nodig heeft.

Naast de Wmo Raad zullen ook andersoortige participatieactiviteiten ontwikkeld worden zoals panelbijeenkomsten, debatdagen, wijkavonden en nieuwe vormen van participatie voor moeilijk te bereiken doelgroepen. Juist bij het verkennen van nieuwe vormen en methoden is het van belang om experts te consulteren en/of in te schakelen. De gemeente heeft die immers niet allemaal zelf in huis. Naar verwachting zullen deze 'alternatieve' vormen van participatie jaarlijks nog eens een budget van € 10.000,- vergen.

Hoofdstuk 4. Uitvoeringsprogramma 2008-2012

Het Wmo beleid Huizen bestaat uit twee hoofdprogramma's die beiden zijn uitgewerkt in deelprogramma's met bijbehorende projecten. Het gaat om het programma Preventie & Algemene Voorzieningen en het programma Ondersteuning

Het Wmo frictie onderzoek is d.d. 10 oktober 2007 vastgesteld als uitgangspunt voor het Wmo beleidsplan. Dit onderzoek naar de ondersteuningsvraag heeft een aantal thema's opgeleverd die bij de doelgroepen de hoogste prioriteit hebben. De thema's met de hoogste prioriteit zullen (voor zover mogelijk) als eerste moeten worden opgepakt. In dit beleidsplan wordt dan ook de keuze gemaakt om de zes hoofdthema's die uit het frictieonderzoek naar voren kwamen in het beleidsplan centraal te stellen en daaraan een uitvoeringsprogramma met concrete projecten te verbinden.

Een aantal van de thema's zijn complex en overschrijden de traditionele afbakening van beleidsterreinen in de ambtelijke en bestuurlijke structuur van Huizen. Zij kunnen ook dwars door de prestatievelden heen gaan zoals die in de Wmo benoemd zijn. Een serieuze aanpak van deze thema's vergt dan ook een andere manier van werken. De ketensamenwerking zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie heen is essentieel om tot resultaten te komen. In het collegeprogramma is op deze ontwikkeling al geanticipeerd door de keuze voor een coördinerend Wmo wethouder.

Resultaten kunnen alleen tot stand gebracht worden in samenwerking met het maatschappelijk veld: de doelgroepen zelf zijn nodig voor de juiste input, de vertegenwoordigers en belangenorganisaties van de doelgroepen en de aanbieders zijn nodig voor een realistische en concrete uitwerking.

Dit is reden om te kiezen voor een programmatische aanpak waarbij de gemeente vanuit haar regiefunctie stuurt op de samenhang van projecten en activiteiten. Voordat de gemeente aan de slag gaat met het uitwerken van oplossingen en de uitvoering daarvan moet zowel op deelprogramma als op projectniveau aandacht geschonken worden aan de vormgeving van de interne en externe samenwerking.

De in gang gezette beleidsontwikkelingen rond de Wmo hebben naar het zich laat aanzien gevolgen voor de activiteiten en de prestaties die wij van de Stichting Lokaal Welzijn en de diverse organisaties in de zorg en de maatschappelijke dienstverlening vragen. Het jaar 2008 zal benut worden als overgangsjaar waarin we nieuwe afspraken met deze organisaties gaan maken die passen bij de concrete vragen van burgers. Het vraaggestuurde werken in de geformuleerde projecten is een kwaliteitsverbetering maar dat betekent niet dat al het bestaande hiermee over boord gegooid kan worden. Alles omzetten naar vraaggestuurd beleid en uitvoering daarvan vergt tijd en is niet in één slag mogelijk.

4.1 Programma Ondersteuning

Hoofddoelstelling: Burgers met fysieke, verstandelijke en/of psychische beperkingen kunnen op de door hen gewenste wijze deelnemen aan de samenleving

4.1.1.Deel Programma Mobiliteit

Project 1: Maatwerk bij vervoer

Frictie

Hoofdfrictie gebrek aan maatwerk bij vervoersvoorzieningen, met name bij sociale/maatschappelijke activiteiten waarbij op tijd komen belangrijk is.

Doel

In 2012 is het ontbreken van een passende vervoersvoorziening niet langer een belemmering om te participeren bij maatschappelijke en sociale activiteiten waarbij je op tijd moet komen.

Korte omschrijving

In 2008 wordt een plan van aanpak ontwikkeld met betrekking tot:

- I. Een analyse van het knelpunt. Hoe groot zijn de problemen voor wat betreft het collectief en het individueel vervoer.
- II. Verbetering van de individuele WMO vervoersvoorziening. Onderzoek naar wat er binnen deze voorziening verbeterd kan worden met aandacht voor het persoonsgebonden budget.
- III. Onderzoek naar wat daarbuiten om aanvullend geregeld kan worden. (vervoer gerelateerd aan activiteiten, uitbreiding belbus etcetera).
- IV. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de specifieke problemen die lichamelijk en verstandelijk gehandicapten en de GGZ groep in het vervoer ervaren

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke

Hoofd Sociale Zaken

Projectleider

Extern inhuren

Projectgroep

Regionaal Beraad Gehandicapten, Stichting Lokaal Welzijn (boodschappenplusbus, belbus), Servitas, Stichting Rolstoelbus 't Gooi, Vervoerscoördinator van zorgaanbieder (Philadelphia, Sherpa en/of Visio)

Tijdspad

2008: Plan van aanpak/onderzoek

2009-2011: Uitvoering

Kosten

2008: € 30.000,-

Project 2: Impuls bereikbaarheid

Frictie

Door obstakels in de openbare ruimte kunnen rolstoelgebruikers niet op plekken komen waar zij anderen willen ontmoeten

Doel

In 2012 zijn openbare ontmoetingsruimten bereikbaar voor de Wmo doelgroepen.

Korte omschrijving

De eerste fase (2008) bestaat uit het in beeld brengen van de plekken waar de bereikbaarheid wordt belemmerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de expertise van het Regionaal Beraad Gehandicapten op dit onderwerp. De tweede fase bestaat uit het uitvoeren van de mogelijke aanpassingen per wijk.

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder RO

Ambtelijk verantwoordelijke

Hoofd Civiele Techniek

Projectleider

Wijk en buurtbeheer

Projectgroep

Regionaal Beraad Gehandicapten, wijkplatforms

Tijdspad

2008: In beeld brengen belemmeringen

2009-2011: Uitvoering

Kosten

2008 – 2011 € 25.000 per jaar

4.1.2 Deelprogramma Informatie en Advies

Project 1: Kwaliteitsontwikkeling Zorgloket

Frictie

Frictie 'Het ontbreken van een plek waar informatie en advies over de volle breedte gegeven wordt; niet herkennen van de doelgroep'

Doel

In 2012 is een volwaardig Wmo loket gerealiseerd dat de doelgroepen ouderen, gehandicapten & chronisch zieken, verstandelijk gehandicapten, mantelzorgers en de groep met chronisch psychische problemen (her)kent en waar informatie en advies in de breedte wordt gegeven aansluitend bij de individuele situatie van de cliënt. Tevens is in 2012 gerealiseerd dat het loket een praktische signaalfunctie in de Wmo keten heeft. In 2012 is onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de bureaucratische handelingen (waaronder indicatiestellingen) bij het aanvragen van gemeentelijke voorzieningen tot een minimum te beperken en waar gerealiseerd.

Korte omschrijving

- I. Kwaliteitsontwikkeling bij het Zorgloket doorzetten. Allereerst door uitvoering van het (al lopende) project implementatie vraagsturing zorgloket.
- II. De kennis van de doelgroepen vergroten.
- III. Bij de scholing waar mogelijk de doelgroepen ook zelf een rol geven.
- IV. Inzetten op versterking en inhoudelijke verdieping van de advies & informatiefunctie in aansluiting op het in gebruik nemen van het klantvolgsysteem dat is gekoppeld aan Gooiloket.
- V. In 2009 zal een nieuw contract worden afgesloten met betrekking tot indicaties rekening houdend met de ontwikkelingen rond vraagsturing.

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke

Hoofd Sociale zaken en Zorgloket

Projectleider

Extern inhuren

Projectgroep

Welzijn en Sociale Zaken

Tijdspad

2008: uitvoering van het project 'implementatie vraagsturing zorgloket', start scholing medewerkers in (her)kennen van de doelgroepen door scholing medewerkers, start verdieping informatie en adviesfunctie. Onderzoeken hoe de gemeente de indicaties vorm wil geven vanaf 2009.

2009: contract indicatiestellingen

2009-2012: verdere uitwerking

Kosten

€ 200.000,- (in 2008 € 100.000, in 2009 € 60.000 en in 2010 € 40.000)

Project 2: Makelaarsfunctie

Frictie

Onvoldoende ondersteuning bij het 'regelen' van ondersteuning.

Doel

In 2008 is brede ondersteuning bij 'regelzaken' voor mantelzorgers in Huizen gerealiseerd. In 2008 zijn de mogelijkheden van een vergelijkbare functie ten behoeve van de doelgroepen gehandicapten & chronisch zieken, verstandelijk gehandicapten en de groep met chronisch psychische problemen in kaart gebracht.

Korte omschrijving

- I. Mantelzorgmakelaar in Huizen laten werken via het Zorgloket die de regellast van mantelzorgers over kan nemen. Deze makelaar dient outreachend te werken.

- II. Onderzoeken of er naast de advisering in het Zorgloket ook mogelijkheden zijn om mensen te ondersteunen bij de administratieve rompslomp die daarop volgt. Het gaat hier dus om een vergelijkbare functie als de ouderenconsulent of de mantelzorgmakelaar maar dan voor de doelgroepen gehandicapten & chronisch zieken, verstandelijk gehandicapten en de groep met chronisch psychische problemen. Hierbij kan MEE een rol spelen die onlangs vanuit ministerie de verplichting heeft gekregen afspraken met de gemeente te maken over ondersteuning aan de Wmo doelgroepen.
- III. Onderzoeken of aansluiting gevonden kan worden bij formulierenbrigade Sociale Zaken.

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Hoofd Onderwijs en Welzijn

Projectleider
Beleidsmedewerker Onderwijs en welzijn/Wmo

Projectgroep
Welzijn en Sociale Zaken

Tijdspad
2007-2011

Kosten
€ 50.000 per jaar

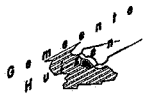
Project 3: Niet gebruik minimabeleid

Frictie
Te weinig financiële ruimte en onbekendheid met mogelijkheden van financiële ondersteuning.

Doel
In 2012 is de bekendheid en het gebruik van de gemeentelijke financiële regelingen toegenomen bij de GGZ groep, verstandelijk gehandicapten en mantelzorgers. Ten opzichte van 2008 is het gebruik van deze voorzieningen onder deze doelgroepen met 10% toegenomen.

Korte omschrijving
In 2008 wordt onderzoek verricht onder de doelgroepen GGZ en verstandelijk gehandicapten gericht op het beantwoorden van de vraag hoe deze groepen het best bereikt kunnen worden voor het effectueren van hun rechten op bijzondere bijstand en eventuele andere (gemeentelijke) voorzieningen. In 2009 gaat het om de groep mantelzorgers. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een externe organisatie die de groepen goed kent. De uitkomsten van dit onderzoek worden ingebed in het algemene minimabeleid

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Hoofd Onderwijs en Welzijn

Projectleider
Beleidsmedewerker Onderwijs en Welzijn/Wmo

Projectgroep
Nader te bepalen externe 'onderzoek' organisatie, Onderwijs & Welzijn en deskundigen voor de GGZ doelgroep.

Tijdspad
2008-2009
Start in 2008 met de groep van mensen met chronisch psychische beperkingen en verstandelijk gehandicapten.

Kosten
2008: € 25.000,-
2009: € 25.000,-
2010: € 5.000,-
2011: € 5.000,-

Project 4. Informatie voor verstandelijk gehandicapten

Frictie
Informatie (via welk kanaal dan ook) is vrijwel nooit toegankelijk voor verstandelijk gehandicapten.

Doel
In 2010 is de bestaande gemeentelijke Wmo informatie (digitaal en op schrift) toegankelijk voor verstandelijk gehandicapten.

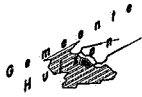
Korte omschrijving
Geschreven en digitale Wmo informatie ontsluiten op een voor verstandelijk gehandicapten passende manier. Uitvoering door Landelijke Federatie Belangenbehartigers van Onderling Sterk middels subsidiëring.
(NB Toerusting van het Wmo loket om deskundig verstandelijk gehandicapten te informeren is opgenomen in het project kwaliteitsontwikkeling Zorgloket)

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Hoofd Bestuurszaken

Projectleider
Beleidsmedewerker communicatie

Projectgroep
Onderling Sterk, Communicatie, Zorgloket

Tijdspad
2008-2009

Kosten
€ 5.000,- per jaar

4.1.3 Deelprogramma Mantelzorg

Project 1. In kaart brengen mantelzorgers

Frictie

Mantelzorger herkent zichzelf niet waardoor informatie en ondersteuning de mantelzorger niet bereiken.

Doel

In 2009 zijn de 1900 mantelzorgers in Huizen in kaart gebracht.

Korte omschrijving

Onderzoek om mantelzorgers in Huizen in kaart brengen op niveau adresgegevens en specifieke situatie. Financiering aanvragen bij de provincie Noord Holland op grond van de deelverordening mantelzorg Noord Holland 2007.

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Directeur Onderwijs Welzijn en sociale zaken

Projectleider
In- of extern

Projectgroep
Expertise Centrum Informele Zorg, Mezzo, Steunpunt Mantelzorg

Tijdspad
2008-2009

Kosten
€ 2.000,- (gemeente draagt 10% van de kosten, provincie 90%)

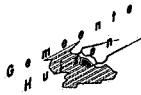
Project 2. Uitbreiding respijtzorg

Frictie

Onvoldoende respijtzorg waardoor onnodig veel extra spanning en druk bij de mantelzorger.

Doel

De doelstelling van de uitbreiding vanaf 1 januari 2008 bij de Vrijwilligerscentrale is om in vergelijking met ultimo 2006 de inzet bij de Vrijwillige Thuishulp annex Mantelzorgondersteuning met in elk geval 20% te hebben uitgebreid, dit te bereiken op een

termijn van 12 maanden na realisering van de daaraan verbonden personele uitbreiding. Een nadere onderbouwing hiervan volgt voor eind 2007.

Korte omschrijving

Uitbreiding van de respijtzorg via het Huizer Iris Vrijwillige Thuiszorgproject. Vrijwilligerscentrale Huizen wordt hiertoe versterkt. Enerzijds wordt meer capaciteit ingezet om de binnenkomende vragen voor ondersteuning goed te behandelen. Anderzijds zal meer capaciteit worden ingezet om vrijwilligers voor dit doel te werven.

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Hoofd afdeling Onderwijs en Welzijn

Projectleider
Beleidsmedewerker Onderwijs en welzijn/vrijwilligers

Projectgroep
Vrijwilligerscentrale Huizen (Iris Vrijwillige Thuiszorgproject)

Tijdspad
2008-2012

Kosten
€ 40.000 per jaar

Project 3. Realiseren spreekuur en cursusaanbod

Frictie

Onvoldoende ondersteuning bij 'regelen', gebrek aan informatie, emotionele belasting vanwege de veranderende relatie met de zorgvrager en vanwege onvoldoende kennis hoe om te gaan met specifieke beperkingen van de zorgvrager.

Doel

In 2008 een telefonisch spreekuur voor Huizer mantelzorgers realiseren. In 2008 emotionele ondersteuning in de vorm van cursusaanbod en lotgenotencontact voor Huizer mantelzorgers realiseren.

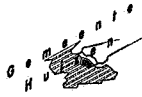
Korte omschrijving

Realiseren van een telefonisch spreekuur. Realiseren van een meer op de Huizer doelgroep toegespitst (regionaal opgezet) cursusaanbod en lotgenotencontact ter ondersteuning van de Huizer mantelzorger.

(NB Verdieping van de advies en informatiefunctie m. b. t. mantelzorgers in het Zorgloket en de mantelzorgmakelaar zijn opgenomen in het programma Advies & Informatie)

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Directeur Onderwijs, welzijn en sociale zaken

Projectleider

Beleidsmedewerker onderwijs en welzijn/wmo

Projectgroep

Regionaal Steunpunt Mantelzorg

Tijdspad

2008

Kosten

€ 34.000,- per jaar (besluitvorming afgerond)

4.1.4 Deelprogramma Zichtbaarheid

Project 1. Participatiecentrum

Frictie

Gebrek aan zichtbaarheid en wederkerigheid. Negatieve beeldvorming van de diverse doelgroepen. De doelgroepen hebben geen plek waar ook zij een bijdrage kunnen leveren, waar zij aangesproken worden op hun kwaliteiten en daar ook zichtbaar in zijn. Er zijn geen plekken en/of mogelijkheden waar de diverse doelgroepen niet alleen positief in beeld komen maar ook in contact komen met mensen die niet tot de doelgroep behoren.

Doel

Bevorderen van maatschappelijke participatie van mensen met een gevarieerde participatieproblematiek en het herkrijgen en/of behouden van de regie over het eigen leven. Bij de groep die in 2008 via het Zorgloket aangeeft meer behoefte aan participatie te hebben is in 2012 de participatiegraad met 10% gestegen.

Korte omschrijving

Plan van aanpak incl. bedrijfsplan maken voor de ontwikkeling van het Participatiecentrum Huizen. Het bevorderen van maatschappelijke participatie, een zinvolle tijdsbesteding van mensen met beperkingen die door hun beperkingen een afstand hebben tot de (reguliere) arbeidsmarkt. Het centrum is bedoeld om maatwerk te leveren (= afstemming van het aanbod op de individuele situatie en behoeften van cliënt) en om te komen tot een betere ketensamenwerking rondom de cliënt. Binnen het participatiecentrum wordt actief samenwerking gezocht met het UWV (WIA en WAJONG gerechtigden). Met de doelgroepen van de WWB¹, WIA en WAJONG is het grootste deel van de WMO doelgroep gedekt. Te starten met de groep die aanspraak maakt op een bijstandsuitkering.

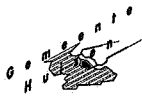
Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder sociale zaken

Ambtelijk verantwoordelijke

Hoofd afdeling sociale zaken

¹ Doelgroep conform art 9 WWB bestaat niet alleen uit bijstandsgerechtigden maar ook uit niet-uitkeringsgerechtigden met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum en ANW-ers.

Projectleider

Beleidsmedewerker Sociale Zaken/Wmo

Projectgroep

Ernst & Young, Sociale Zaken, Welzijn, diverse nog nader te bepalen maatschappelijke organisaties

Tijdspad

2008: plan van aanpak en besluitvorming over al dan niet uitvoering geven hieraan

2009: mogelijke uitvoering

Kosten

Totaal € 24.000,-

Project 2. Wmo activeringscoach

Frictie

Gebrek aan zichtbaarheid en wederkerigheid. Negatieve beeldvorming van de diverse doelgroepen. De doelgroepen hebben geen plek waar ook zij een bijdrage kunnen leveren, waar zij aangesproken worden op hun kwaliteiten en daar ook zichtbaar in zijn. Er zijn geen plekken en/of mogelijkheden waar de diverse doelgroepen niet alleen positief in beeld komen maar ook in contact komen met mensen die niet tot de doelgroep behoren.

Doel

Zoeken van een passende invulling van het dagelijks leven voor de wmo-doelgroepen vanuit het perspectief van de klant en (bij realisatie van het participatiecentrum) in aansluiting op het participatiecentrum.

Korte omschrijving

Aanstellen van een Wmo activeringscoach voor verstandelijk gehandicapten. De coach gaat als het ware naast de klant staan en kijkt vanuit het gezichtspunt van de klant naar zijn mogelijkheden om te participeren. De coach gaat op zoek naar een passende plaats waar de ontwikkelingsmogelijkheden van de klant zo optimaal mogelijk tot zijn recht komen. De Wmo activeringscoach is integraal verantwoordelijk voor de begeleiding, de plaatsing en de nazorg. De activeringscoach legt en onderhoudt contacten met bedrijven en instellingen in de gemeente Huizen om geschikte participatieplekken te vinden en te behouden voor de klant. Vanaf 2010 zal de activeringscoach ook voor overige Wmo doelgroepen werken. De Wmo activeringscoach opereert zelfstandig maar zal functioneel ondergebracht worden bij een nader te bepalen organisatie zoals bijvoorbeeld de Vrijwilligerscentrale.

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke

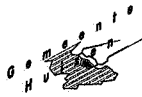
Hoofd afdeling Onderwijs & Welzijn

Projectleider

Beleidsmedewerker Onderwijs & Welzijn

Projectgroep

Onderwijs & Welzijn

Tijdspad

2008- 2009: Wmo activeringscoach voor verstandelijk gehandicapten
Vanaf 2010: Voortzetting voor overige Wmo doelgroepen

Kosten:

2008: € 30.000,-
2009: € 60.000,-
2010: € 60.000,-
2011: € 60.000,-

Project 3. Werkgelegenheid Wmo doelgroep

Frictie

Gebrek aan zichtbaarheid en wederkerigheid. Negatieve beeldvorming van de diverse doelgroepen. De doelgroepen hebben geen plek waar ook zij een bijdrage kunnen leveren, waar zij aangesproken worden op hun kwaliteiten en daar ook zichtbaar in zijn. Er zijn geen plekken en/of mogelijkheden waar de diverse doelgroepen niet alleen positief in beeld komen maar ook in contact komen met mensen die niet tot de doelgroep behoren.

Doel

Passende werkgelegenheid in Huizen voor de kwetsbare Wmo doelgroepen in het bijzonder de groep verstandelijk gehandicapten en de GGZ groep.

Korte omschrijving

Onderzoeken van mogelijkheden om werkgelegenheid in Huizen te creëren voor de kwetsbare Wmo doelgroepen in het bijzonder de groep verstandelijk gehandicapten en de GGZ groep. Mogelijkheden onderzoeken via de WSW. Samenwerking zoeken met UWV (WIA en WAJONG gerechtigden). Dit project is een logische aanvulling op het participatiecentrum.

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder sociale zaken

Ambtelijk verantwoordelijke

Hoofd afdeling sociale zaken

Projectleider

Extern

Projectgroep

Sociale Zaken en Welzijn

Tijdspad

2009

Kosten

2009 : € 25.000,-
2010 : € 25.000,-

Project 4. Inclusieve samenleving

Frictie

Ontbreken van variatie in aanbod. Gebrek aan zichtbaarheid en wederkerigheid. Negatieve beeldvorming van de diverse doelgroepen. De doelgroepen hebben geen plek waar ook zij een bijdrage kunnen leveren, waar zij aangesproken worden op hun kwaliteiten en daar ook zichtbaar in zijn. Er zijn geen plekken en/of mogelijkheden waar de diverse doelgroepen niet alleen positief in beeld komen maar ook in contact komen met mensen die niet tot de doelgroep behoren.

Doel

Bij de groep die in 2008 via het Zorgloket aangeeft een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappij neemt in 2012 tenminste 10% op een door hem/haar gewenste wijze deel aan de samenleving.

Korte omschrijving

- I. De vrijwilligerscentrale versterken door meer capaciteit in te zetten om de binnenkomende vragen voor ondersteuning goed te behandelen en door meer capaciteit in te zetten om vrijwilligers voor dit doel te werven. Er zal gewerkt gaan worden met pools van vrijwilligers die een specifieke dienstverlening kunnen bieden (bijvoorbeeld administratieve ondersteuning). Er zal capaciteit worden vrijgemaakt om voor Huizen nieuwe vormen van vrijwilligerswerk vorm te geven zoals ondersteuning via zogenaamde buddy's en de vorming van zorgcirkels. Er zal meer capaciteit worden vrijgemaakt voor nieuwere vormen van vrijwilligerswerk zoals de maatschappelijke stages en het zogenaamde maatschappelijk betrokken ondernemen. Faciliteren van de VWC om mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen aan te passen aan de behoeften van de kwetsbare Wmo doelgroepen, in het bijzonder de doelgroep verstandelijk gehandicapten en de GGZ groep.
- II. Meer variatie aanbrenge(n) in en uitbreiding van het aanbod in dagbesteding in het bijzonder sportmogelijkheden.
- III. Uitvoering geven aan de vastgestelde Huizer visie op breedtesport. Dit betekent de sportmogelijkheden in Huizen vergroten voor de Wmo doelgroepen met bijzondere aandacht voor de GGZ groep die op dit terrein nog geen enkel aanbod heeft. Hierbij streven naar samenwerking met GGZ platform Noord Holland en sportfederatie Noord Holland.
- IV. Voor verstandelijk gehandicapten: een uitgaansgelegenheid voor verstandelijk gehandicapten in Huizen realiseren waar men niet geïsoleerd wordt, maar zich toch wel veilig kan voelen. In overleg met de doelgroep een gevarieerder en beter op de leeftijd afgestemd activiteiten aanbod in Huizen samenstellen. Hierbij ook trachten plekken te creëren waar de doelgroep in contact kan komen met mensen buiten de eigen doelgroep.
- V. Voor de GGZ groep: uitbreiding van het maatjesproject maar dan binnen Huizen. Zie boven. Zinvolle dagactiviteiten aanbieden naast 'Koffie om de Hoek' en dan niet alleen met handen maar ook 'met het hoofd'. Hierbij naast de bekende aanbieders ook het Inloophuis en de kerken betrekken om na te gaan of zij een rol hierin kunnen spelen.

Bestuurlijk verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Directeur Onderwijs, welzijn en sociale zaken

Projectleider
Hoofd afdeling Onderwijs & Welzijn

Projectgroep
Beleidsmedewerkers Onderwijs & Welzijn, SLW, Symfora, cliëntenorganisaties (afhankelijk van activiteit)

Tijdspad
2008-2012

Kosten
Jaarlijks € 20.000,- vanaf 2009 uitbreiding activiteiten

4.1.5 Deelprogramma Signalering in de Wmo-keten

Project 1. Herkennen van signalen van de burger over knelpunten in de Wmo-keten

Frictie
Signalen over de diverse knelpunten die de burger in de Wmo-keten ervaart, worden niet als samenhangend herkend.

Doel
Herkennen van de integraliteit van signalen die betrekking hebben op diverse terreinen in de wmo-keten binnen de ambtelijke organisatie en bij de Wmo-aanbieders.

Korte omschrijving

- I. In een (drietal) bijeenkomsten en/of lezingen de ambtelijke organisatie bewust maken van de samenhang in de Wmo-keten. Bewustwording van de mogelijke integraliteit in de vraag van de burger.
- II. Signalen van de Wmo-aanbieders en het Zorgloket twee keer per jaar bespreken in de klankbordgroep aanbieders en de Wmo-Raad Huizen.

Bestuurlijke verantwoordelijke
Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke
Beleidsmedewerker Onderwijs en Welzijn/Wmo

Projectleider

- I. Extern
- II. -

Projectgroep
-

Tijdspad

- I. Eerste kwartaal 2008
- II. halfjaarlijks

Kosten

- I. € 3.000

Project 2: Vroegsignalering (in de Ouderenzorg). Integraal oppakken van de signalen uit de wmo-keten en ontwikkelen innovatieve vormen van zorg en ondersteuning (Doorbraak)

Frictie

Gesignaleerde knelpunten in de Wmo-keten – met name in de ouderenzorg - worden wel herkend maar er is geen probleemeigenaar. Er is onvoldoende variatie in het aanbod.

Doel

Met het project wordt beoogd om de ondersteuningsvraag vroegtijdig in beeld te brengen (vroegsignalering). Aansluitend ontwikkelen van een passend aanbod op de individuele vraag van ouder wordende burgers, te beginnen bij ouderen met een beginnende vorm van dementie. Hierbij gaat het om het ontwikkelen van innovatieve vormen van zorg en ondersteuning (Doorbraak).

Korte omschrijving

In kaart brengen van de individuele vraag van de dementerende en diens omgeving.

- I. Analyseren van de resultaten van de frictieanalyses en de informatie uit het Landelijk Dementie Programma (LDP)
- II. In een tiental casus van beginnend dementerende en de mantelzorger de behoefte aan ondersteuning in kaart brengen met gebruikmaking van het instrument Eigen Kracht Conferentie (EKC).

Plan van aanpak en draaiboek voor het vervolgtraject waarin de regiogemeentes betrokken worden (fase 1).

Betrekken van de regiogemeentes en organisaties bij het vervolg. Vervolgens de samenwerking tussen de verschillende organisaties verbeteren en de randvoorwaarden verbeteren om nieuwe vormen van zorgondersteuning te kunnen implementeren (fase 2).

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke

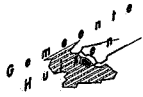
directeur OWS

Projectleider

Extern CBO,
beleidsmedewerker onderwijs en welzijn/wmo

Projectgroep

Beleidsmedewerker Onderwijs en welzijn/wmo, LDP, afdeling Gooi, zorgaanbieder ...
En projectteams van diverse organisaties en gemeenten.
In het project wordt afstemming gezocht met het regionaal dementieproject Gooi en Vechtstreek.

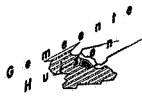

Tijdspad

2007 tot augustus 2008 plan van aanpak
September 2008 tot en met 2009 uitvoering

Kosten

€ 75.000 in 2008, € 100.000 in 2008 en 2009

4.2. Programma Preventie & Algemene Voorzieningen

Hoofddoelstelling: Burgers in Huizen kunnen deelnemen aan de samenleving. Burgers kunnen dit zo lang mogelijk zelfstandig.

4.2.1 Deelprogramma Preventie

Project 1 Preventieve ondersteuning jeugd

Doel

Tijdig herkennen van opvoedingsvraagstukken en beter volgen van jongeren met problematiek.

Korte omschrijving

Realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin in Huizen, in samenhang met de regionale aanpak.

Een laagdrempelig inlooppunt waar jongeren van - 9 maanden tot 23 jaar en hun ouders terecht kunnen met al hun vragen.

In het centrum zijn de functies en het aanbod van de verschillende organisaties samengebracht.

Dit geldt voor de signalerende instanties en voor de toeleiding tot het hulpaanbod. Dit hulpaanbod bestrijkt het totale lokale en regionale hulpaanbod, zoals vroeg- en

voorschoolse educatie, onderwijsachterstandvoorzieningen en HALT-voorzieningen

Er wordt pedagogische hulp geboden dan wel toegeleid naar het aanbod. Dit geldt voor opvoedingsondersteuning aan ouders en gezinnen waar problemen zijn of dreigen te ontstaan en schoolmaatschappelijk werk

Ook het zorgaanbod is gecoördineerd. Dat houdt in het afstemmen en zo mogelijk bundelen van zorg in het geval dat meerdere hulpsoorten nodig zijn om een jeugdige of gezin te ondersteunen.

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder jeugd

Ambtelijk verantwoordelijke

Hoofd afdeling Onderwijs en Welzijn

Projectleider

Extern

Projectgroep

Tijdspad

2008 - 2009

Kosten

€ 40.000 in 2008 en 2009

Project 2. Preventie maatschappelijke uitval /zorg

Doel

Voorkomen van armoede met de daaraan verbonden negatieve effecten op het zelfstandig functioneren zoals depressie, huisuitzetting etcetera.

Korte omschrijving

Realiseren van samenwerkingsverbanden waar laagdrempelig hulp en informatie wordt geboden.

- I. Verminderen van problematische schulden door integrale aanpak via een schuldhulploket
- II. Herziening van de prestatieafspraken algemeen maatschappelijk werk

Bestuurlijk verantwoordelijke

Portefeuillehouder Wmo

Ambtelijk verantwoordelijke

Directeur Onderwijs, welzijn en sociale zaken/projectleider Wmo

Projectleider

Beleidsmedewerker sociale zaken

Projectgroep

Tijdspad

2009-2012

Kosten

p.m.

Project 3: Passend wonen voor ouderen

Doel

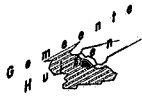
Invulling geven aan de opgave om voor 2015 250 tot 450 woningen te realiseren voor ouderen en mensen met een lichte beperking in nieuwbouw en door aanpassingen in bestaande woningen waardoor langer zelfstandig thuis wonen mogelijk wordt.

Korte omschrijving

Project I: Aanpassen van tenminste 20 bestaande (volkshuisvesting)woningen in 2008

Middels een pilot worden in 2008 in tenminste 20 woningen geschikt voor ouderen en mensen met een lichte beperking door relatief simpele aanpassingen Wmo-proof gemaakt. Hierdoor wordt het mogelijk dat de ouderen en mensen met een lichte beperking langer thuis kunnen blijven wonen zoals zij graag willen en neemt de druk op de beperkte beschikbare intramurale capaciteit af.

De pilot zal worden uitgevoerd in de Zeeheldenbuurt. Uit onderzoek en preventief huisbezoek is bekend dat hier veel ouderen wonen, graag in de buurt willen blijven wonen maar vaak niet over een Wmo-proof woning beschikken. Bij dit project zullen naast gemeente en De Alliantie ook andere partijen betrokken worden, zoals de GGD (valpreventie) en de Stichting Lokaal Welzijn en de zorginstellingen (mogelijke behoefte in de 1 ½ lijnszorg).

Het is de bedoeling dat het pilotproject instrumenten oplevert voor een vervolgtraject in andere wijken.

Project II: Uitwerken van de prestatieafspraken 2007 – 2010 met De Alliantie

In 2008 nadere afspraken met de Alliantie maken over de invulling van de totale opgave geschikte woningen voor ouderen waarbij als uitgangspunt in de nieuwbouw in principe vde norm Woonkeur wordt gehanteerd.

Project III: Informatie over woningaanpassing voor ouderen

Het zorgloket toerusten om algemene informatie en voorlichting te kunnen geven over comfortabeler en geschikt maken en houden van de koop/huurwoning.
Te denken valt aan bestaand foldermateriaal met een toespitsing op Huizen.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Portefeuillehouder Wmo voor project I en III

Portefeuillehouder Volkshuisvesting voor project II

Ambtelijk verantwoordelijke

Directeur Onderwijs, welzijn en sociale zaken

Projectleider

Beleidsmedewerker onderwijs en welzijn/Wmo voor project I en III

Beleidsmedewerker volkshuisvesting voor project II

Projectgroep

Gemeente Huizen, De Alliantie

Tijdspad

Project I: 2008 pilot aanpassing 20 bestaande woningen Zeeheldenbuurt en
2009 e.v. vervolgtraject over verdere woningaanpassingen voor ouderen

Project II: 2008 e.v. prestatieafspraken met De Alliantie concretiseren over wonen voor ouderen

Project III: 2008 informatie beschikbaar over woningaanpassing voor ouderen

4.1.2 Algemene Voorzieningen per prestatieveld

In dit gedeelte worden de algemene voorzieningen per prestatieveld beschreven in termen van bestaand beleid. Bij de beschrijving is aangesloten bij de bestaande beleidsnota's. Voor een nadere toelichting wordt dan ook naar de betreffende nota's verwezen, maar ook naar de productbegroting.

Het jaar 2008 is een overgangsjaar, waarin wordt bekeken hoe bestaande algemene voorzieningen aansluiten op de vraag. Op basis daarvan worden voor 2009 e.v. nieuwe afspraken gemaakt met onder meer de Stichting Lokaal Welzijn (SLW).

Prestatieveld 1. Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid

Wijkactiviteiten in welzijnsvoorzieningen

De wijk of de buurt is dé plek waar mensen elkaar ontmoeten en samenleven.

Voor de leefbaarheid in een wijk is enerzijds de fysieke structuur belangrijk en anderzijds wordt in toenemende mate erkend dat de sociale structuur en de verbanden tussen mensen de leefbaarheid beïnvloedt. Het is voor het welbevinden van mensen belangrijk dat zij elkaar kunnen ontmoeten, elkaar kennen en invloed op hun omgeving kunnen uitoefenen. Naast het creëren van informele ontmoetingspunten (wijkcentra) voor mensen met verschillende achtergronden zijn er ontmoetingsmogelijkheden nodig waar mensen langduriger relaties met elkaar aangaan gebaseerd op levensfase, interesses of dagbesteding (bijvoorbeeld verenigingen). Voor het welbevinden is het ook belangrijk dat mensen invloed op hun omgeving kunnen uitoefenen en zich onderdeel van een groter geheel voelen en verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Investeren in voorzieningen en tijdsbesteding voor mensen zodat bovenstaande samenhang binnen buurten en tussen mensen bevorderd wordt is traditioneel het domein van welzijn. Ook de komende jaren zal de kerntaak van de welzijnsinstellingen zijn het preventief investeren in algemene en sociale voorzieningen, creëren en stimuleren van ontmoeting- en ontplooiingsmogelijkheden. Daarbij zullen mensen die kwetsbaar zijn extra aandacht krijgen; enerzijds door hen te betrekken en aan te spreken op hun mogelijkheden en anderzijds door een vangnet te bieden voor waar ze het niet zelf redden.

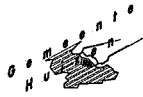
Wijk- en buurtbeheer

Het wijk- en buurtbeheer kent sinds 2002 een vaste opzet. Het zwaartepunt ligt bij de Huizer klachten- en meldingentelefoon en de opvolging van de meldingen door de medewerkers van wijkbeheer en service. Daartoe is Huizen opgesplitst in 4 wijken met eigen opzichters. Een tweede onderdeel van wijk- en buurtbeheer betreft de afstemming en communicatie die plaatsvindt in de wijkplatforms. In de wijkplatforms is er voor het welzijnswerk, woningbouwcorporatie, wijkagent en buurtcommissies de mogelijkheid om naast de fysieke leefomgeving ook leefbaarheidproblemen te signaleren en afspraken te maken over partij die de mogelijke oplossingen in kaart brengt dan wel uitvoert.

In 2007 heeft er in Kom Oost een wijkscan plaatsgevonden. In deze pilot is er fundamenteeler gekeken naar 1 wijk in Huizen. Hierbij stonden 3 vragen centraal:

1. dient de besluitvorming over de clusterschool heroverwogen te worden?
2. is er behoefte aan meer (aangepaste) woningen voor kwetsbare groepen en zijn er voldoende (winkel)voorzieningen in de wijk?
3. zijn er fundamentele wijzigingen nodig in de opzet van wijk- en buurtbeheer?

Op basis van kwantitatieve gegevens en de inspraak van professionals en inwoners is geconstateerd dat de wijk een sterk gemiddeld karakter heeft wat betreft

sociaaleconomische kenmerken. De wijk is wel vergrijsd maar er zijn in principe voldoende geschikte woningen in de wijk. Alleen de voorziening 'schoolgebonden' naschoolse opvang ontbreekt in de wijk. Uiteindelijk is het besluit om geen clusterschool te gaan realiseren bevestigd en worden er geen fundamentele wijzigingen in de opzet van wijk- en buurtbeheer noodzakelijk geacht.

De conclusie bij de pilot is dat de wijk Kom Oost geen grootschalige aanpassingen behoeft. Een eventueel tweede wijkscan zal dan ook vooraf worden gegaan door een bestuursopdracht waarin op basis van een probleemanalyse wordt besloten tot uitvoering.

Sportbeleid en sportaccommodaties

De nota "Huizer sportbeleid in beeld" is in 2005 vastgesteld. Het sportbeleid is gericht op een zo groot mogelijke deelname van de inwoners aan de bestaande voorzieningen. Het gemeentelijke beleid is voorwaardenscheppend, gebaseerd op 4 pijlers:

1. De ondersteuning en stimulering van de breedtesport en niet voor topsport.
2. Een weloverwogen accommodatiebeleid waarbij op zo effectief mogelijk manier gebruik wordt gemaakt van de benodigde ruimte om een divers aanbod aan sportvoorzieningen in stand te kunnen houden passend bij de schaal van Huizen.
3. Een sportstimuleringsbeleid waarbij zij projecten uitvoert en/of ondersteunt gericht op de doelgroepen jeugd, senioren en gehandicapten.
4. Aandacht voor zowel de georganiseerde als de niet-georganiseerde sport waarbij het doel is dat zoveel mogelijk inwoners de mogelijkheid hebben om te bewegen.

Op basis daarvan heeft de gemeente een aantal kerntaken benoemd voor wat betreft de sportaccommodaties:

1. De gemeente huisvest voldoende sportvoorzieningen, passend bij de schaal van Huizen en gericht op breedtesport.
2. De gemeente faciliteert de sport en niet de activiteiten (horeca e.d.) daar omheen.
3. De gemeente houdt rekening met de beschikbare ruimte en een efficiënte inrichting daarvan in het kader van de ruimtelijke ordening.
4. Deze kerntaken bepalen mede de beleidskeuzes van het sportaccommodatiebeleid en hebben geleid tot keuzes op het terrein van de binnen- en buitensport en voor wat betreft investeringen en instandhouding (o.a. huur).

Cultuurbeleid

Het cultuurbeleid is er op gericht om de integratie van cultuur in de Huizer samenleving en de participatie van de inwoners aan culturele activiteiten te bevorderen. Daarnaast heeft cultuur voor de gemeente een belangrijke recreatieve waarde. Zoveel mogelijk wordt op interactieve wijze met organisaties en inwoners uitvoering gegeven aan het gemeentelijk cultuurbeleid.

De uitgangspunten van het cultuurbeleid zoals vastgelegd in 2005 in "de cultuurnota voor de gemeente Huizen 2006-2010" zijn als volgt:

1. De doelgroep bestaat uit diegenen die in Huizen wonen, werken of op andere wijze in de gemeenschap participeren. Voor de doelgroep moeten er voldoende mogelijkheden zijn om aan het culturele leven, zowel actief als passief, deel te nemen.
2. Het scala van culturele activiteiten in Huizen moet divers zijn, de bevolking is tenslotte ook divers. In de regel zal het particulier initiatief daar concreet invulling aan geven. De gemeente zal de diversiteit van activiteiten, binnen de (financiële) mogelijkheden, stimuleren en bevorderen.

3. Individuele kunstenaars zijn verantwoordelijk voor de eigen beroepspraktijk en komen niet in aanmerking voor gemeentelijke financiële ondersteuning.
4. Het gemeentelijk cultuurbeleid voor professionele organisaties zal zich kenmerken vanuit de zorg voor een voortdurende kwaliteit.
5. De activiteiten die ondersteund worden door de gemeente zullen, naast het onder a en b gestelde, moeten voldoen aan de eisen die zijn vastgelegd in de subsidiebeschikkingen en in onderliggende beleidsnotities.

Prestatieveld 2. Preventieve voorzieningen voor problemen met jongeren en opvoedingsproblemen

Lokaal preventief jeugdbeleid, jeugdgezondheidszorg en bureau jeugdzorg

In de jeugdnota "Huizer jonge investering" 2005 – 2009 zijn de volgende thema's uitgangspunt van het te voeren beleid: Integraal jeugdbeleid, opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering, jeugdzorg, risicoleerlingen, veiligheid, jongeren criminaliteit en normoverschrijdend gedrag, participatie en ontmoeting en vrije tijd.

De gekozen thema's en de oplossingsrichtingen doen recht aan de 5 functies van de Wet op de jeugdzorg (informatie, signalering, toeleiding tot hulp, lichte hulpverlening en zorgcoördinatie), waarin een sluitende keten voor hulpverlening aan jongeren centraal staat. De uitwerking ligt in regionaal verband in handen van het platform jeugd, waarin diverse (regionale) instellingen in een netwerkorganisatie samenwerken bij het uitvoeren van de vijf functies. Het bureau jeugdzorg zorgt voor de toeleiding (indicatiestelling) tot de daadwerkelijke zorg aan jongeren.

De jeugdgezondheidszorg van de GGD is voor jongeren in de leeftijd van 0-19 jaar een belangrijke voorziening voor preventieve activiteiten, voor het signaleren van problemen en risico's, voor het interveniëren en het realiseren van zorg.

In de gemeente krijgen Centra voor jeugd en gezin (zie programma preventie) in deze opzet een belangrijke rol.

Voor de subsidiegelden die de Stichting Lokaal Welzijn van de gemeente ontvangt, worden er in het jongerencentrum Tram culturele activiteiten voor allerlei groepen jongeren georganiseerd. Verder houdt de stichting zich bezig met opbouwwerk, opvoedingsondersteuning en integratie.

Zorgstructuur onderwijs

De activiteiten die we als gemeente ontplooiën in het kader van de diverse onderwijswetten maken de jura geen onderdeel uit van deze nota. Echter, de in prestatieveld 2 gevraagde integrale aanpak van het jeugdbeleid en jeugdzorg rechtvaardigen dat de zorgstructuur rondom de scholen van dit hoofdstuk deel uit maakt. De gemeenten betalen overigens alleen het RBL en het schoolmaatschappelijk werk voor het VMBO met leerwegondersteunend onderwijs en voor het praktijkonderwijs.

1. Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) voert de leerplichtwet uit en de regionale meld en coördinatie functie voor de negen gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en de

gemeente Eemnes. Het RBL functioneert onder de verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke regeling leerplicht Gooi en Vechtstreek.

2. Op de scholen voor voortgezet onderwijs functioneert een zorgafstemmingsteam. In het zorgafstemmingsteam wordt gepoogd de afstemming en samenwerking tussen de schoolinterne leerlingenzorg en de schoolexterne leerlingenzorg te optimaliseren. In het zorgafstemmingsteam worden probleemleerlingen besproken en eventueel doorverwezen.

3. Op dit moment wordt tevens voor het primair onderwijs de mogelijkheid van zorgafstemmingsteams onderzocht.

4. Op dit moment is bij iedere gemeente in de regio een voorstel in procedure om met ingang van 1 augustus 2007 het schoolmaatschappelijk werk voor het VMBO met leerwegondersteunend onderwijs en voor het praktijkonderwijs in regionaal verband te co financieren tot in ieder geval 1 augustus 2010.

5. In het Gooi is een reboundvoorziening. In een reboundvoorziening worden leerlingen met gedragsproblemen uit het voortgezet onderwijs kortdurend opgevangen met als doel weer terug te keren naar de eigen school. Voor de reboundvoorzieningen zijn structurele middelen door het ministerie beschikbaar gesteld aan de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs die over de voorzieningen ook de regie voeren.

6. Voor een aantal thuiszittende leerplichtige jongeren bleek geen opvangmogelijkheid in de regio te zijn. Deze jongeren kunnen vanaf januari 2007 voor een korte periode (maximaal zes weken) geplaatst worden op een "thuiszittersplek" bij De Vliegden. Tijdens deze periode wordt uitgezocht wat er aan de hand is en welk vervolgtraject noodzakelijk is. Het betreft een pilot voor de duur van één jaar. Het RBL financiert het project (€ 16.000).

3. Het geven van informatie en advies

Zie deelprogramma Informatie en Advies

4. Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers

Zie deelprogramma's Mantelzorg en Zichtbaarheid.

5. Bevorderen deelname aan het maatschappelijk verkeer van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem

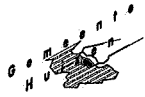
Zie deelprogramma's Mobiliteit, Preventie, Zichtbaarheid en Signalering

Breedtesportbeleid

In de "Visie op breedtesport en sportparticipatie 2007-2015" is vastgelegd dat de gemeente de komende jaren vooral actief zal zijn in het breedtesportbeleid waar het gaat om beleidsdoelstellingen met betrekking tot gezond ouder worden, tegengaan van uitval, overgewicht en alcoholgebruik bij kinderen/jongeren en participatie van kwetsbare groepen. De gemeente kiest daarbij vooral een rol van verbinder van initiatieven uit de breedtesport met de maatschappij en werk maken van de contacten tussen de diverse bij de breedtesport betrokken organisaties.

Wet sociale Werkvoorziening

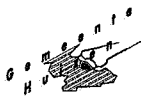
Het door middel van een werkvoorzieningschap (Tomingroep) bieden van werkgelegenheid onder aangepaste omstandigheden aan personen die kunnen die kunnen en willen werken,

maar die door een persoonlijke oorzaak (WSW-criteria) (nog) geen kans hebben op een baan in het reguliere bedrijfsleven.

Welzijnsdiensten voor mensen met een beperking

Stichting Lokaal Welzijn voert welzijnsdiensten voor mensen met een beperking uit.

Prestatieveld 6. Voorzieningen voor ouderen, gehandicapten, chronische psychiatrische patiënten en mensen met psychische of psychologische problemen

Zie deelprogramma's Mobiliteit, Preventie, Zichtbaarheid en Signalering

Individuele Wmo voorzieningen

Het individuele voorzieningenbeleid is vastgelegd in de "Verordening Individuele Wmo voorzieningen Huizen" in het bijbehorende "Besluit Individuele Wmo voorzieningen" en de beleidsregels. Eind 2008 is de eerste evaluatie van dit beleid gepland.

Welzijnsdiensten voor ouderen

Stichting Lokaal Welzijn voert de welzijnsdiensten voor ouderen uit.

Prestatieveld 7. Maatschappelijke opvang, (vrouwenopvang)

Het Regionaal Wmo beleidsplan Maatschappelijke zorg 2008-2011 is het portefeuillehouderoverleg van 20 september 2007 geaccordeerd. Het college van Huizen besloot op 18 september 2007 akkoord te gaan (met de aantekening dat in de uitvoeringsprogramma 's ook de financiële consequenties moeten worden aangegeven. Bovendien dient er meer aandacht te worden gegeven aan een vraaggestuurde benadering van de genoemde beleidsprioriteiten). Onder dit beleidsplan vallen de activiteiten van de prestatievelden 7,8 en 9.

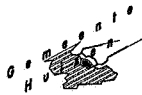
Uit het Regionaal WMO beleidsplan worden op prestatieveld 7 de volgende beleidsprioriteiten uitgevoerd via het platform maatschappelijke opvang:

1. Het continueren van ingezet beleid Aanpak Huiselijk geweld (meerjaren werkplan 2006-2010;
2. Versterken van de aanpak van dakloosheid;
3. Het ontwikkelen van mogelijkheden voor meer specialistische verblijfsvoorzieningen voor zieke en verslaafde daklozen en daklozen met een dubbele diagnose;
4. Het continueren en waar nodig uitbreiden van mogelijkheden voor dagbesteding voor daklozen in de regio;
5. Het structureel maken en verder versterken van de tweede kans aanpak;
6. Het ondersteunen van woon- en herstelproject Kamers met Kansen voor risico- en zwervjongeren;
7. Het bevorderen van doorstroom in en uit de maatschappelijk opvang (de vrouwenopvang en detentie) door middel van het opstellen van een huisvestings- en begeleidingsprogramma (voor wonen, dagbesteding en sociale netwerken);
8. Het oriënteren op en experimenteren met de concrete mogelijkheden voor substandaardwoning (containerwoningen of caravans op min of meer afgezonderde locaties);
9. Het zorgen voor meer betrokkenheid en regie van de regiogemeente bij de lokale OGGZ (signalering).

Prestatieveld 8. Bieden openbare geestelijke gezondheidszorg

Uit het Regionaal WMO beleidsplan worden op prestatieveld 8 de volgende beleidsprioriteiten uitgevoerd via het platform maatschappelijke opvang:

1. Het ontwikkelen en regisseren van een samenhangend programma (o)GGZ preventie;

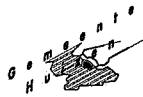

2. Het besluiten tot ontwikkeling van een structurele Monitor Maatschappelijke Zorg en regionaal gebruikt cliëntvolgsysteem;
3. Het organiseren van een regiodekkend geheel van lokale signaleringsnetwerken;
4. Het zorgen voor meer betrokkenheid en regie van regiogemeenten bij de lokale OGGZ;
5. Het bevorderen van maatschappelijke zorgdeskundigheid bij reguleren hulpverleners en managers;
6. Het ontwikkelen van een krachtig aanbod voor chronische zorgmijders-zorgmissers: een specialistisch bemoeizorgteam, geïntegreerd in het huidige Vangnet&Advies;
7. Het herprofilen van Vangnet&Advies tot één samenhangend geheel van activiteiten voor melding, bemoeizorg en toeleiding van diverse maatschappelijke zorggroepen;
8. Het bieden van (na)zorg voor GGZ-cliënten: in nauwe samenhang met hulpverlenende instellingen hiervoor een goed traject opzetten;
9. Het bieden van nazorg aan vrouwen en hun kinderen die, na verblijf in de vrouwenopvang elders, terugkeren naar de regio Gooi en Vechtstreek;
10. Het aanpakken van wachtlijsten schulphulpverlening door de gemeenten.

Prestatieveld 9. Bieden ambulante verslavingszorg

Uit het Regionaal WMO beleidsplan worden op prestatieveld 9 de volgende beleidsprioriteiten uitgevoerd via het platform maatschappelijke opvang:

1. Het herijken van het verslavingsbeleid; hiermee aansluiten bij de regionale visie over de verslavingszorg;
2. Het continueren van de Integrale aanpak riskant alcoholgebruik jongeren Gooi en Vechtstreek;
3. Voorlichtingsaanbod formuleren voor het primair en voortgezet onderwijs.

Hoofdstuk 5. Monitoring en evaluatie van resultaten

In het beleidsplan is de keuze gemaakt aan welke programma's gewerkt wordt in welke projecten en met welke doelstellingen. De doelstellingen zijn zodanig geformuleerd dat ook daadwerkelijk gemeten kan worden of de doelstellingen behaald zijn.

Monitoring van de uitvoering en een jaarlijkse evaluatie zijn essentieel om te zien wat de resultaten zijn, of de preventie effectief is, of de voorzieningen en ondersteuning beter zijn afgestemd op de behoefte en of de participatie van (kwetsbare) burgers hiermee verbeterd is. Jaarlijks zal de stand van zaken gemeten worden. Voor deze evaluatie zullen ondermeer de panels die in het frictieonderzoek zijn geraadpleegd op zoek naar de vraag opnieuw geraadpleegd worden maar dan met het oog op de resultaten.

De monitoring en evaluatie zien er stapsgewijs als volgt uit.

Monitoring

Jaarlijks in het eerste kwartaal inventariseren

- i. In hoeverre zijn de in het beleidsplan vastgelegde kwantitatieve doelstellingen in het afgelopen jaar gerealiseerd.
- ii. De voor de Wmo scorekaart aan te leveren gegevens (art. 9 Wmo)
- iii. Onderzoek doen naar tevredenheid over de uitvoering van de wet van vragers naar maatschappelijke ondersteuning (art. 9 Wmo)

Deze gegevens jaarlijks vóór 1 juli publiceren (art. 9 Wmo)

In aanvulling hierop worden begin 2010 (halverwege de looptijd van het beleidsplan) de frictiepanels geraadpleegd om na te gaan in hoeverre de projecten positief effect hebben op de oorspronkelijk vastgestelde knelpunten.

Evaluatie

Jaarlijks conclusies trekken ten aanzien van de resultaten van het beleid waarbij de volgende vragen beantwoord worden.

Hebben de ingezette projecten de doelstellingen gehaald?

Moet er een vervolg komen op de afgeronde projecten?

Moet het ingezette beleid ongewijzigd doorgezet worden of bijgesteld worden?

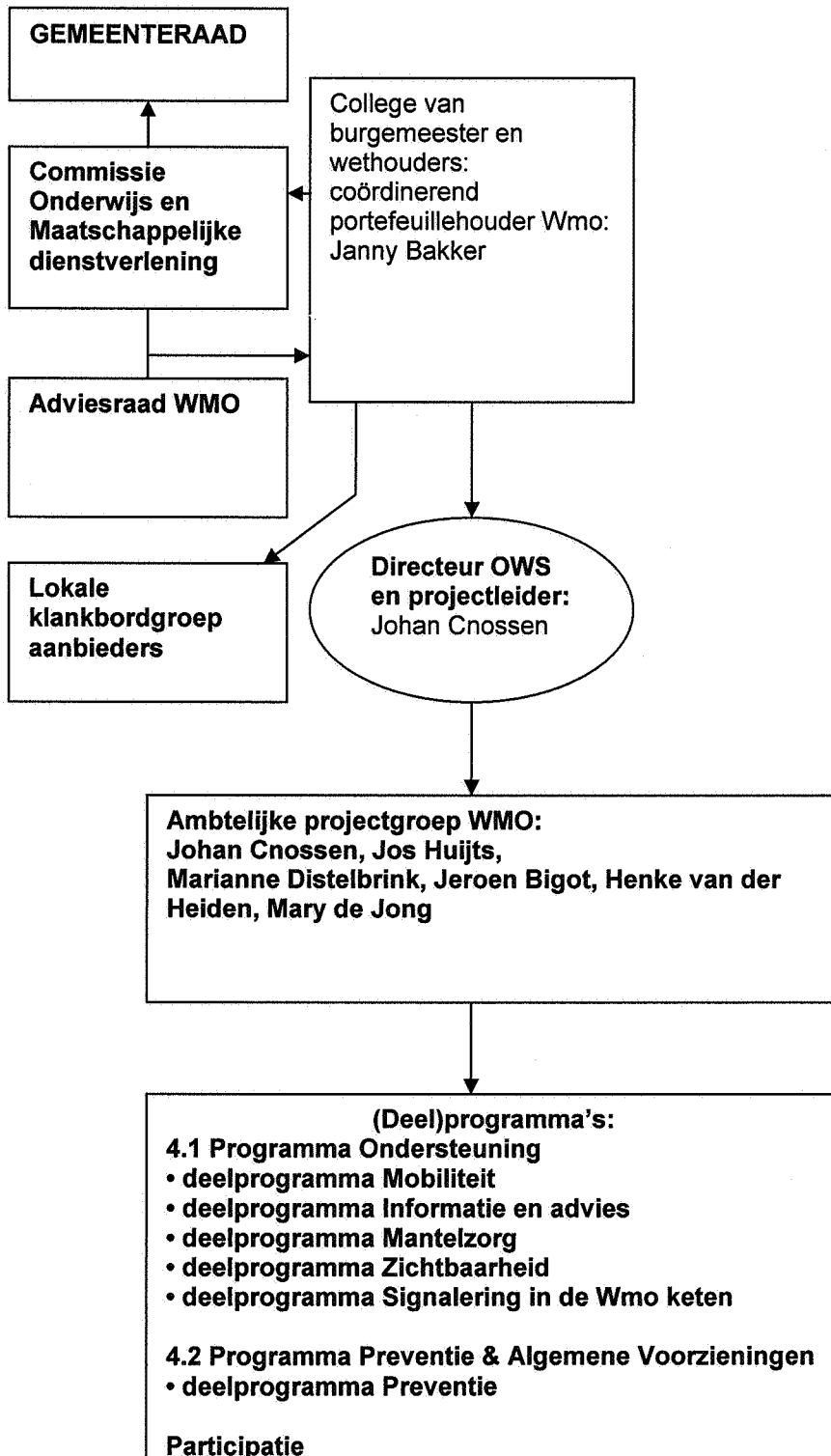
HOOFDSTUK 6: FINANCIËN

WMO projecten

	2008	2009	2010	2011	dekking
1 Programma ondersteuning					
1.1 Deelprogramma mobiliteit					
Project 1: Maatwerk bij vervoer	30.000				themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Impuls bereikbaarheid (voor 4 jaar)	25.000	25.000	25.000	25.000	themagelden armoedebeleid & WMO
1.2 Deelprogramma Informatie en Advies					
Project 1: Kwaliteitsontwikkeling Zorgloket	100.000	60.000	40.000	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Makelaarsfunctie	50.000	50.000	50.000	50.000	vm. AWBZ-subsidies
Project 3: Niet gebruik minimabeleid specifieke doelgroepen	25.000	25.000	5.000	5.000	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 5: Informatie voor verstandelijk gehandicapten	5.000	5.000			themagelden armoedebeleid & WMO
1.3 Deelprogramma Mantelzorg					
Project 1: In kaart brengen mantelzorgers	2.000	0	0	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Uitbreiding respijtzorg	40.000	40.000	40.000	40.000	vm. AWBZ-subsidies
Project 3: Realiseren spreekuur en cursusaanbod	34.000	34.000	34.000	34.000	vm. AWBZ-subsidies
1.4 Deelprogramma Zichtbaarheid					
Project 1: Participatiecentrum	0	0	0	0	voorbereidingskosten is 2007
Project 2: Wmo activeringscoach	30.000	60.000	60.000	60.000	vm. AWBZ-subsidies
Project 3: Werkgelegenheid Wmo-doelgroep		25.000	25.000	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 4: Maatschappelijke inzet		20.000	20.000	20.000	vm. AWBZ-subsidies
1.5 Deelprogramma Signalering in de Wmo-keten					
Project 1: Herkennen van signalen van de burger over knelpunten in de Wmo-keten	3.000	0	0	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Vroegsignalering en Doorbraak	75.000	100.000	100.000		themagelden armoedebeleid & WMO
2 Programma Preventie					
Project 1: Preventieve ondersteuning jeugd	40.000	40.000	0	0	themagelden armoedebeleid & WMO
Project 2: Preventie maatschappelijke uitval/zorg	x	p.m.	p.m.	p.m.	is gedekt (schuldhulpverlening)
Project 3: Co-financiering tbv aanpassen van bestaande woningen voor ouderen (voor 4 jaar)	50.000	50.000	50.000	50.000	reserve gehandicaptenbeleid
Participatie	21.000	21.000	21.000	21.000	vm. AWBZ-subsidies
	530.000	555.000	470.000	305.000	1.860.000
DEKKing:					
themagelden armoedebeleid & WMO (incidentele dekking)	305.000	280.000	195.000	30.000	810.000
vm. AWBZ-subsidies (structurele dekking begroting)	175.000	225.000	225.000	225.000	850.000
reserve gehandicaptenbeleid (incidentele dekking binnen begroting)	50.000	50.000	50.000	50.000	200.000

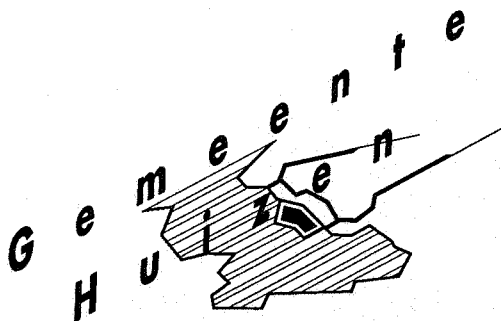
Hoofdstuk 7: Organisatiestructuur

De organisatiestructuur voor de implementatie en uitvoering van het WMO-beleidsplan ziet er als volgt uit.

Rapport WMO frictieonderzoek Huizen

**Een onderzoek naar knelpunten tussen vraag en aanbod bij vijf kwetsbare wmo
doelgroepen in Huizen 2007**

Aan : College B&W

Afschrift :

Van : H. H. van der Heiden

Datum : 2 oktober 2007

Betreft : **Verslag WMO frictieonderzoek Huizen**

Samenvatting

In Huizen is gekozen voor een vraaggestuurde aanpak bij de invulling van het vierjarig Wmo beleidsplan. Dit betekent dat niet de afbakening van de Wmo prestatievelden richtinggevend is voor de invulling van het beleidsplan maar de vraag en behoefte van de Wmo doelgroepen zelf. Om tot vraagverheldering te komen heeft de gemeente onderzoek gedaan bij vijf kwetsbare Wmo doelgroepen: ouderen, lichamelijk gehandicapten & chronisch zieken, mantelzorgers, mensen met GGZ problematiek en mensen met verstandelijke beperkingen. Deze aanpak betekent dat niet alle Wmo prestatievelden in dit onderzoek zijn begrepen. De resultaten zijn alleen bruikbaar voor de prestatievelden die met de onderzochte kwetsbare doelgroepen te maken hebben. De prestatievelden die hiermee niet aan bod komen hebben lopende beleidsprogramma's waar de vraagsturing in een later stadium zal worden ingebracht.

Centraal in het onderzoek staan de behoeften aan ondersteuning (c.q. de vraag), de knelpunten tussen vraag en aanbod en de prioriteiten hierin zoals de doelgroepen die zelf benoemen. De uitkomsten van het onderzoek geven inzicht in de fricties tussen vraag en aanbod in Huizen. Uit het onderzoek zijn zes algemene fricties naar voren gekomen die bij alle doelgroepen spelen en als urgent ervaren worden. Het gaat om:

1. gebrek aan mobiliteit
2. gebrek aan zichtbaarheid en wederkerigheid
3. ontbreken van variatie in het aanbod in Huizen
4. ontbreken van een probleemeigenaar
5. Ontbreken van een plek waar informatie en advies over de volle breedte wordt gegeven
6. gebrek aan passend woonaanbod

Daarnaast zijn er per doelgroep nog specifieke fricties benoemd die als urgent worden ervaren.

Sommige punten zijn enkelvoudig en simpel oplosbaar maar veel van de genoemde onderwerpen zijn complex en minder makkelijk op te lossen. Oplossingsrichtingen voor die onderwerpen moeten na opname in het Wmo beleidsplan dan ook eerst nader onderzocht worden.

Die complexe onderwerpen en thema's overschrijden bovendien de traditionele afbakening van beleidsterreinen in de ambtelijke en bestuurlijke structuur van Huizen. Zij kunnen ook dwars door de prestatievelden heen gaan zoals die in de Wmo benoemd zijn. Een serieuze aanpak van deze thema's vergt dan ook een andere manier van werken. Samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie over de traditionele muren heen is essentieel om tot resultaten te komen.

De gemeente kan dit bovendien niet alleen. Resultaten kunnen alleen tot stand gebracht worden in samenwerking met het maatschappelijk veld: de doelgroepen zelf zijn nodig voor de juiste input, de vertegenwoordigers en belangenorganisaties van de doelgroepen en de aanbieders zijn nodig voor een realistische en concrete uitwerking.

Voordat de gemeente aan de slag gaat met het bedenken van oplossingen en de uitvoering daarvan moet zij dan ook nadenken hoe zij aan de interne en externe samenwerking vorm wil geven.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
1. Achtergronden: Vraagsturing, Vraagverheldering & Fricties	5
2. Onderzoeksopzet.....	6
3. Uitvoering	7
4. De vijf doelgroepen: definities en omvang.....	8
5. Resultaten.....	11
Zes algemene gemeenschappelijke fricties	11
Specifieke fricties: Mensen met een verstandelijke beperking	13
Specifieke fricties: Mantelzorgers	15
Specifieke fricties: Mensen met psychische beperkingen	16
Specifieke fricties: Lichamelijk gehandicapten en chronisch zieken.....	18
Specifieke fricties: Ouderen.....	19
6. Conclusie en aanbevelingen	20
Aanbevelingen bij de zes algemene hoofdonderwerpen.....	20
Specifieke aanbevelingen per doelgroep.....	21
Bijlagen.....	22

Inleiding

In januari 2008 zal de gemeente Huizen het vierjarig Wmo beleidsplan vaststellen. In Huizen is gekozen voor een vraaggestuurde aanpak. Dit betekent dat niet de afbakening van de Wmo prestatievelden richtinggevend is voor de invulling van het beleidsplan maar de vraag en behoefte van de Wmo doelgroepen zelf. Om tot vraagverheldering te komen heeft de gemeente onderzoek gedaan bij enkele kwetsbare Wmo doelgroepen. Centraal in het onderzoek staan de behoeften aan ondersteuning (c.q. de vraag), de knelpunten tussen vraag en aanbod en de prioriteiten hierin zoals deze door de doelgroepen zelf benoemd worden. De uitkomsten van het onderzoek geven inzicht in de fricties tussen vraag en aanbod in Huizen. Hiermee is het mogelijk om de beleidsdoelstellingen in het beleidsplan te formuleren.

Deze aanpak betekent dat niet alle Wmo prestatievelden in dit onderzoek zijn begrepen. De resultaten zijn alleen bruikbaar voor de prestatievelden die met de onderzochte kwetsbare doelgroepen te maken hebben. De prestatievelden die hiermee niet aan bod komen (zoals bijvoorbeeld jeugd, leefbaarheid, huiselijk geweld, schuldhulpverlening, OGGZ) hebben lopende (meest regionale) beleidsprogramma's waar voor zover mogelijk de vraagsturing in een later stadium zal worden ingebracht. Hier is voor gekozen omdat het praktisch niet mogelijk is om in één keer op alle Wmo beleidsterreinen vraaggestuurd beleid te gaan maken.

1. Achtergronden: Vraagsturing, Vraagverheldering & Fricties

Wat is vraagsturing?

Vraagsturing betekent dat niet het aanbod maar de vraag van de cliënt centraal staat zowel in de hulpverlening naar de cliënt als bij de inrichting van de organisatie. Dit moet resulteren in een voor de cliënt integraal en samenhangend ondersteuningsaanbod dat is afgestemd op zijn individuele leven. Bij vraagsturing staat niet het probleem of beperking van iemand centraal maar het leven dat diegene daarmee wil leiden. Bij aanbodsturing is de kernvraag: "wat mankeert deze persoon en waar hoort hij thuis in ons systeem?". Bij vraagsturing is de kernvraag: "wat wil ik met mijn leven en welke zorg en diensten heb ik nodig om mijn beperking zo goed mogelijk te hanteren?". Vraagsturing is dus niet van de aanbieder maar van de klant. Daarbij gaat het om de lange lijn in iemands bestaan en om continuïteit in de levensloop en levenssamenhang. Vraaggestuurde zorg en ondersteuning hebben een anti-invasief karakter en voorkomen daarmee grote breuken in iemands leven maar leveren op de achtergrond een enorme bijdrage aan het voortzetten van de sociale rollen die iemand wil spelen.

Vraaggestuurd denken en werken is binnen de gemeentelijke organisatie waar tot nog toe aanbodgestuurd is gewerkt een enorme omwenteling. Dat geldt niet alleen voor de medewerkers aan het Wmo loket maar ook voor de degenen die hen aansturen en voor hen die beleid maken.

Wat is vraagverheldering?

Vraagverheldering is de dialoog die plaatsvindt tussen de cliënt en de professional die ertoe moet leiden dat de ondersteuning optimaal bijdraagt aan het oplossen van de problemen die de cliënt ervaart. Vraagverheldering is feitelijk een methode om de cliënt te helpen zijn ondersteuningsbehoeften te formuleren. Waar het in de praktijk kortweg om gaat is dat iemand iets wil maar dat vanwege beperkingen niet kan en daarom voorzieningen nodig heeft. Dit lijkt simpel maar dat is het niet. Mensen zijn vaak niet gewend om na te denken over wat ze willen of ze willen alleen dingen waarvan ze denken dat ze die zullen krijgen of dingen die ze eerder al wilden of die anderen ook willen. De vraag naar wat men in het eigen leven wil of nodig heeft is vaak nieuw en moeilijk. Vraagverheldering ondersteunt daarbij.

Vraagverheldering kan op diverse niveaus plaatsvinden:

- a) Niveau van gemeente, regio, rijksoverheid: het gaat dan om vraagverheldering die leidt tot vraagsturing bij de samenstelling van het aanbod. Dit frictie onderzoek ter voorbereiding van het Wmo beleidsplan is hier een voorbeeld van. Deze vraagverheldering is de basis om vraag gestuurd te werken. Immers, wanneer de vraag van cliënten niet echt duidelijk wordt kunnen zij ook geen integraal ondersteuningsaanbod krijgen dat is afgestemd op hun leven.
- b) Niveau van de individuele cliënt: het gaat om vraagsturing in de richting van de cliënt. Hoe worden cliënten benaderd aan het loket? Hoe wordt de cliënt geholpen om te formuleren wat in zijn leven van belang is en wat zijn ondersteuningsbehoeften daarbij zijn?

Wat zijn fricties?

Fricties zijn knelpunten waar het aanbod en de vraag niet op elkaar aansluiten. Er zijn verschillende soorten fricties:

1. Schaarste.

De cliënt krijgt niet wat hij nodig heeft door onvoldoende aanbod, monopolistisch aanbod (geen keuze), aanbod kan niet geleverd worden tegen juiste prijs (materieel of immaterieel), niet op juiste moment, niet op juiste wijze, niet door juiste persoon, niet in juiste hoeveelheid etc.

2. Mismatch

In de individuele situatie sluit het aanbod niet aan op de behoefte. Dit kan samenhangen met de vraagkant maar ook met de aanbodkant. Bij de vraagkant gaat het erom dat de vraag niet helder is omdat de cliënt die niet kan formuleren, zich er onbewust van is of bijvoorbeeld vraagt wat hij of zij altijd gevraagd heeft. Of er wordt gevraagd naar wat voorhanden is of naar wat anderen ook vragen etc.

Aan de aanbodkant gaat het om onvoldoende respons van de aanbieder op de vraag. Dit kan door bijvoorbeeld voorkeuren van de hulpverlener of door waarnemingsfouten, selectief luisteren, haast door zware werkdruk, pars pro toto redeneringen, jumping to conclusions etc.

3. Verkokering

Voor een cliënt zijn zorg en ondersteuning een integraal geheel dat al zijn levensterreinen omvat. De praktijk is vaak anders. De zorg is versnipperd door verschillende financieringsstromen en de diverse ingangen. Sommige levensterreinen komen hierdoor niet aanbod, bij andere levensterreinen ontbreekt de aansluiting in zorg en ondersteuning.

4. Bureaucratische hindermacht

Het doel is niet meer het mogelijk maken van waar behoefte aan is en wat bedoeld is. Het doel is nu een vlekkeloze uitvoering van de regels en een tevreden bureaucratie geworden. ("Paarse krokodil")

2. Onderzoeksopzet

Doel

Doel van het onderzoek is het in kaart brengen van fricties in vraag en aanbod bij specifieke Wmo doelgroepen waarbij de doelgroepen zelf een prioritering meegeven. Het gaat om de volgende doelgroepen:

1. ouderen
2. lichamelijk gehandicapten en chronisch zieken
3. mensen met een verstandelijke beperking

4. mensen met psychische problematiek
5. mantelzorgers

Er is bewust gekozen voor het onderscheid in 5 doelgroepen. Behoeften en knelpunten bij de verschillende doelgroepen kunnen immers wel overlappen maar ook heel anders zijn of zelfs aan elkaar tegengesteld.

Methode

Er is gekozen voor een kwalitatieve methode omdat hiermee efficiënt de werkelijke knelpunten in Huizen boven tafel komen. Een kwantitatieve methode vraagt meer tijd en investeringen maar levert daarmee niet perse de gewenste resultaten op. Een kwantitatieve methode werkt immers over het algemeen met gesloten vragen die niet geschikt zijn om verborgen knelpunten boven tafel te krijgen. Het verkregen (cijfer)materiaal beantwoordt daarmee niet direct de vraag naar fricties tussen vraag en aanbod. Enige nadeel bij de keuze voor een kwalitatieve methode is de kritiek dat alleen een kwantitatieve methode garant staat voor representativiteit. Dit weegt echter niet op tegen het nadeel van een kwantitatieve methode: onvoldoende inzicht in de werkelijke knelpunten in Huizen.

De gebruikte kwalitatieve methode is ontwikkeld door onderzoeks- en ontwikkelingsburo "N9 zorgvraagonderzoek" te Schoorl. Deze methode bestaat kortweg uit het inventariseren van mogelijke vragen en fricties per doelgroep. Vervolgens wordt per doelgroep een panel samengesteld bestaande uit mensen die deel uitmaken van de doelgroep in Huizen of daar goed mee bekend zijn. Deze panels krijgen de inventarisatie van fricties voorgelegd. Hierbij wordt een methode gebruikt die resulteert in een selectie van de fricties die in Huizen voorkomen en een prioritering daarvan.

3. Uitvoering

Voor de uitvoering van het onderzoek is een projectteam samengesteld waarbij een externe onderzoeker van onderzoeksburo N9 te Schoorl is aangetrokken voor de coördinatie en procesbewaking. Ook twee medewerkers van Stichting Lokaal Welzijn te Huizen maakten deel uit van het team. De Wmo adviesraad Huizen is bij het onderzoek betrokken en heeft een actieve rol gespeeld bij het aandragen van frictiebronnen, fricties en suggesties voor de samenstelling van de panels.

Fase 1. Inventarisering aanbod en fricties vraag in samenspraak met organisaties en burgers (mei t/m augustus)

Voor het eerste onderzoeksdeel, de inventarisatie, zijn diverse soorten bronnen gebruikt:

- Wmo adviesraad Huizen
- Landelijke, regionale en plaatselijke koepels van belangenorganisaties
- Zorgbelang Noord Holland
- Registraties Zorgloket Huizen
- Aanbieders: klachten, punten CR etc.
- Onderzoeken van diverse kenniscentra
- Plaatselijke sleutelfiguren etc.

Een gedetailleerder overzicht is terug te vinden in de bijlagen.

De inventarisatie heeft een overweldigende hoeveelheid fricties opgeleverd. Deze zijn per doelgroep gesorteerd en in zeer algemene termen bijeengezet. Er is voor gekozen om de fricties in heel algemene termen te beschrijven zodat de panels de kans krijgen om zelf invulling aan deze fricties te geven zoals ze zich voordoen in Huizen. In de bijlagen is een overzicht van de fricties per doelgroep terug te vinden.

Fase 2. Samenstelling panels (juli, augustus)

Per doelgroep is een panel van ongeveer 10 mensen samengesteld. Deze mensen zijn op persoonlijke titel uitgenodigd met de uitdrukkelijke bedoeling dat zij namens zichzelf spreken en niet namens anderen. Het gaat immers niet om inspraak maar om onderzoek naar fricties. De deelnemers zijn geselecteerd op hun kennis van de problematiek van de doelgroep. Omdat ze er zelf deel van uitmaken en er midden tussen staan of er voor werken. Per panel zijn er maximaal twee professionals uitgenodigd. Tevens is er aandacht geschonken aan diversiteit in de panels. De doelgroepen zijn immers niet homogeen dus om een goed beeld van fricties te krijgen dienen de panels ook niet homogeen te zijn samengesteld. Bij de mantelzorgers bijvoorbeeld zijn er deelnemers uitgenodigd die kennis hebben van mantelzorgen voor mensen met GGZ problematiek, fysieke handicaps, chronische ziekte, verstandelijke beperkingen en dementie. Tevens is aandacht geschonken aan de aard van de relatie met de zorgvrager. Zo waren er mantelzorgers die zorgden voor kind, broer of zus, ouders, partner of een vriendschap c.q. kennisrelatie. Tevens is een professional uitgenodigd die is gespecialiseerd in de begeleiding van jonge (nog niet volwassen) mantelzorgers. Op deze manier is er bij ieder panel aandacht geschonken aan diversiteit. Het bleek zeer moeilijk te zijn om allochtone panelleden te vinden. Dit is feitelijk alleen gelukt bij het panel ouderen.

Fase 3. Panelbijeenkomsten (september)

Begin september hebben alle vijf de panelbijeenkomsten plaatsgevonden. De deelnemers hebben vooraf de lijst met fricties thuisgekregen. Hen is gevraagd de lijst door te nemen en aan te geven welke fricties men hen herkende en of er wellicht ook fricties ontbraken. Tevens is verzocht om bij de fricties die men herkende met een cijfer aan te geven hoe belangrijk/ernstig deze frictie in Huizen is. In de bijlagen zijn de frictielijsten terug te vinden. De bijeenkomsten duurden ruim anderhalf uur en stonden onder leiding van de neutrale externe onderzoeker van onderzoeksburo N9. Namens de gemeente was steeds één Wmo beleidsmedewerker aanwezig.

Tijdens de bijeenkomsten is gestart met het benoemen van de belangrijkste fricties in Huizen. Vervolgens is de exacte inhoud van die fricties besproken. Waar gaat het precies om en wat is de uitwerking van die frictie in het leven van mensen? Aansluitend zijn ook enkele oplossingsrichtingen verkend. Het tweede deel van de bijeenkomst is besteed aan het doorlopen van de frictie lijst op de overige fricties, het belang daarvan, de inhoud en mogelijke oplossingsrichtingen.

Van iedere bijeenkomst is een verslag gemaakt dat is terug te vinden in de bijlagen.

4. De vijf doelgroepen: definities en omvang

Mensen met een verstandelijke beperking

Onder mensen met een verstandelijke beperking kan worden verstaan mensen met een IQ lager dan 80. Bij indicatiestellingen wordt vaak gebruik gemaakt van de IQ grens 70/75 omdat onder deze grens mensen vaker beperkingen ervaren in de sociale zelfredzaamheid. In dit onderzoek is bij de IQ grens van 80 aangesloten. Landelijk gaat het om ongeveer 112.000 verstandelijk gehandicapten. Iets minder dan de helft is licht verstandelijk gehandicapt (IQ tussen 50 en 80). Iets meer dan de helft is matig tot zeer ernstig gehandicapt (IQ lager dan 50). Omgerekend naar Huizen gaat het hier in totaal om ongeveer 300 inwoners.¹

Onder de gebruikte definitie vallen niet de zwakbegaafden, mensen met een IQ van rond de 80. Deze groep (waaronder veel jeugdigen met gedragsproblemen) is in Nederland ruim

¹ SGBO rapportage "aard en omvang Wmo doelgroepen" (juni 2006).

twee keer zo groot als de groep met een verstandelijke beperking. Deze groep heeft echter een geheel eigen problematiek.

Beperkingen in het functioneren kunnen bij de doelgroep mensen met een verstandelijke beperking liggen op het terrein van communicatie, zelfredzaamheid, wonen, sociale vaardigheden, zelfbepaling, gezondheid, veiligheid, vrije tijd, educatie en werk.

Mensen met psychische problematiek

De doelgroep mensen met psychische problematiek is zeer uiteenlopend, van lichte tot zware problematiek. In dit onderzoek is uitgegaan van de groep met *chronisch* psychische problemen. Psychische stoornissen kunnen immers ook tijdelijk van aard zijn. Chronisch psychische problemen zijn langdurige psychische stoornissen zoals mensen met persoonlijkheidsstoornissen (b.v. borderline, angststoornissen, afhankelijke persoonlijkheidsstoornissen) en mensen met psychiatrische problematiek (b.v. schizofrenie, manisch-depressieve stoornis). Mensen met een psychogeriatrische aandoening zoals dementie vallen hier niet onder.

In Nederland gaat het om ongeveer 170.000 inwoners waarvan er 120.000 zelfstandig wonen. Omgerekend naar Huizen gaat het om ongeveer 306 inwoners die zelfstandig wonen. Huizen kent geen intramurale setting waarbinnen mensen met een psychische problematiek wonen.²

Deze doelgroep kan beperkingen in het functioneren op meerdere gebieden ervaren, zoals bijvoorbeeld problemen bij het interpersoonlijk contact, arbeidsproblemen, het organiseren van het huishouden en moeilijkheden met leren. Daarnaast komt bij mensen met chronisch psychische problemen relatief vaak alcohol – en drugsmisbruik voor.

De groep die onder de het Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg (OGGZ) valt, is bewust buiten dit onderzoek gelaten. Deze groep onderscheidt zich van de overige mensen met psychische problematiek door de aard van de problemen waar deze mensen tegenaan lopen. Op het terrein van de OGGZ werkt de gemeente Huizen samen met de regio Gooi & Vechtstreek. Gezamenlijk met de regiogemeenten wordt regionaal beleid gemaakt en uitgevoerd. De onderzochte groep is wel een risicogroep die kan afglijden naar de OGGZ groep. Beleid dat goed is afgestemd op de ondersteuningsbehoeften van de onderzochte groep heeft dan ook een preventieve werking.

Mantelzorgers

Een mantelzorger is een persoon die meer dan 8 uur per week en langer dan drie maanden zorgt voor een hulp-behoevende oudere, gehandicapte of chronisch zieke naaste (ouder, kind, familielid, vriend of buur).

In Nederland voldoen 750.000 inwoners aan deze definitie.³ Omgerekend naar de bevolking van Huizen gaat het hier om ongeveer 1922 inwoners.

Lichamelijk gehandicapten en chronisch zieken

Lichamelijk gehandicapten zijn mensen met lichamelijke beperkingen, die zintuiglijk of motorisch van aard zijn. Chronisch zieken zijn mensen met een onomkeerbare aandoening, zonder uitzicht op volledig herstel.

In Huizen behoren circa 4.272 inwoners tot deze doelgroep. Ook dit is een extrapolatie van landelijke cijfers.⁴

² SGBO rapportage "aard en omvang Wmo doelgroepen" (juni 2006).

³ Expertise Centrum Informele Zorg

⁴ SGBO rapportage "aard en omvang Wmo doelgroepen" (juni 2006). Landelijk percentage 10,2% maal het aantal inwoners van Huizen ad 41.888 is 4.272 personen.

Beperkingen in het functioneren kunnen bij deze doelgroep bijvoorbeeld liggen op het terrein van mobiliteit, gebruik van de woning, voeren van een huishouden, ontmoetingen en sociale verbanden.

Ouderen

Ouderen zijn alle inwoners van Huizen boven de 65 jaar.

In aantallen gaat het om 5.855 inwoners op een totaal bevolking van 41.888.⁵ Van de 5.855 ouderen zijn er 3.281 tussen de 65 en 75 jaar, 2.574 zijn er boven de 75 jaar. Van de 5.855 wonen er 5.503 extramuraal en 352 intramuraal.

Beperkingen in het functioneren kunnen bij deze doelgroep liggen op het terrein van mobiliteit, gebruik van de woning, voeren van een huishouden, ontmoetingen en sociale verbanden.

⁵ CBS/Stateline juni 2007

5. Resultaten

Het onderzoek heeft veel materiaal opgeleverd. Opvallend zijn een zestal fricties die bij alle doelgroepen spelen en ook door alle doelgroepen alle zes met de hoogste prioriteit zijn benoemd. Hieronder volgen eerst die zes 'algemene' fricties. Daarna volgen per doelgroep de belangrijkste specifieke fricties, gerangschikt volgens de prioritering die de panels er aan gegeven hebben.

Zes algemene gemeenschappelijke fricties

1. Gebrek aan mobiliteit

Gebrek aan mobiliteit is in alle doelgroepen aangegeven als een centraal probleem. Wie geen eigen vervoer heeft en geen gebruik kan maken van het Openbaar Vervoer is aangewezen op een gemeentelijke vervoersvoorziening. De voorzieningen in de vorm van rolstoelen, scoombielen en aangepaste fietsen en dergelijke bleken geen problemen op te leveren. De vervanging van het OV voor de middellange afstanden, de OV TAXI (voormalig Regionaal Aanvullend Vervoer) blijkt wel ernstige problemen op te leveren. Dit systeem blijkt in veel situaties niet te voldoen. Kern van het probleem is dat er niet op tijd gereden kan worden. Doordat meerdere personen gebruikmaken van het vervoer is in het systeem een speling van een kwartier eerder of later opgenomen. Regelmatig wordt dit half uur speling in de praktijk fors overschreden. Daarnaast is er extra tijd nodig voor de rit zelf omdat er omgereden wordt om alle passagiers op de plaats van bestemming te krijgen. Dit geldt niet alleen voor de heen- maar natuurlijk ook voor de terugweg. Wanneer het vervoer nodig is om boodschappen te doen kunnen velen hier nog wel mee leven. Maar juist bij vervoer naar activiteiten met een vaste eind- en begintijd is het van belang om op de tijdigheid van het vervoer aan te kunnen. Hier ligt het grootste knelpunt. Regelmatig wordt een gedeelte van de activiteit gemist of men is uren van huis om aan een relatief korte activiteit mee te doen. Of men is zo vroeg afgezet dat ze nog niet opgevangen worden terwijl de reiziger feitelijk niet alleen achter kan blijven.

Voor een gedeelte van de doelgroepen (denk aan ernstig verstandelijk gehandicapten en bepaalde psychische problematiek) is het juist door de aard van de beperking heel moeilijk of zelfs niet mogelijk om met deze onregelmatigheid en doorbeking van de essentiële vaste structuur om te gaan. Daarnaast speelt ook nog dat chauffeurs regelmatig niet op de hoogte zijn van de consequenties van bepaalde beperkingen en hoe daarmee om te gaan. De Belbus (vrijwilligers) werd genoemd als een voorziening die wel aan de behoefte voldoet. Het gebrek aan vervoersmogelijkheden maakt uit huis komen in veel gevallen bijzonder moeilijk en dicteert feitelijk zo de invulling van een groot deel van het leven.

2. Gebrek aan wederkerigheid, zichtbaarheid en aanwezigheid

Waar het gebrek aan mobiliteit zich bij alle doelgroepen concentreerde op dezelfde voorziening blijkt het gebrek aan wederkerigheid en zichtbaarheid zich in allerlei varianten voor te doen maar wel bij alle doelgroepen. Wat is het gebrek aan zichtbaarheid? Het gaat om het feit dat de onderzochte doelgroepen letterlijk niet zichtbaar zijn in de Huizense samenleving. Zij hebben geen zichtbare plek en geen merkbare rol waarbij ook zij een bijdrage kunnen leveren, waar zij aangesproken worden op hun kwaliteiten en daar ook zichtbaar in zijn. Zij komen vaak in de passieve rol van hulpvrager terecht achter de geraniums en er zijn te weinig mogelijkheden om andere actieve rollen op zich te nemen. Dit versterkt een negatief imago van de verschillende doelgroepen. Eén van de panelleden wist een onderdeel van die ongewenste passieve rol treffend te verwoorden: "denk alsjeblieft mét ons en niet voor ons als de gemeente met de knelpunten aan de slag gaat". Er is een enorme behoefte aan plekken en mogelijkheden voor de diverse doelgroepen om positief in beeld te komen en in contact te komen met mensen die niet tot de doelgroep behoren.

Concrete voorbeelden hierbij: er zijn geen arbeidsmogelijkheden voor verstandelijk gehandicapten in Huizen. Wie aan de slag wil (vrijwillig, betaald of in een beschermde vorm als de WSW) moet naar elders. Voor mensen met psychische problematiek is er slechts één activiteit in Huizen te doen. Vrijwilligerswerk is daarnaast voor velen onbereikbaar omdat de benodigde begeleiding ontbreekt. Er zijn weinig 'gemengde' activiteiten.

De gevolgen van deze frictie? Mensen blijven thuiszitten, raken in een isolement, voelen zich nutteloos en ondergewaardeerd. Hun persoonlijke ontwikkeling stopt en spanningen nemen toe.

3. Ontbreken van variatie in het aanbod in Huizen

Herhaaldelijk is genoemd dat in Huizen een gebrek aan variatie in het aanbod is. De gemeente hangt teveel aan de enkele aanbieders zonder zich elders te oriënteren of kleinschalige initiatieven te bevorderen. Voorbeelden hiervan zijn te weinig keuze in woonvormen (verstandelijk gehandicapten, GGZ groep, mantelzorgers), te weinig keuze in vormen van thuiszorg, te weinig activiteiten (GGZ) of geen activiteiten met de eigen leeftijdsgroep.

4. Het ontbreken van een probleemeigenaar.

Bij veel fricties is aangegeven dat niemand de probleemeigenaar is en dat niemand dus ook iets onderneemt om tot een oplossing te komen. Treffend voorbeeld hiervan is het verdwijnen van de Kringloopwinkel in Huizen. Dit heeft een enorme impact gehad op met name de doelgroep verstandelijk gehandicapten en de GGZ groep. Hiermee verdween de laatste beschermde werkplek in Huizen. Daarnaast bood de winkel ook een aanloopplek voor de doelgroepen. Aangezien een groot deel van de doelgroepen vaak ook over weinig financiële middelen beschikt was het verdwijnen van de Kringloopwinkel op zich al een gemis.

5. Ontbreken van een plek, niet kennen van een plek waar informatie en advies over de volle breedte gegeven wordt; niet herkennen van de doelgroep

Bij alle doelgroepen is aangegeven dat men zoekt naar een plek waar advies en informatie niet gefragmenteerd maar in volle breedte wordt gegeven. Het Zorgloket Huizen voldoet niet aan deze behoefte. Tevens noemde enkele doelgroepen dat zij als doelgroep onbekend zijn bij het loket. Men kent de doelgroep niet en herkent ze daarom ook niet aan het loket. Men wordt hierdoor dus ook niet geholpen. Dit gold met name voor de GGZ groep en de mantelzorgers. Maar ook de verstandelijk gehandicapten gaven aan dat het loket niet is toegerust om hen verder te helpen.

Opvallend is dat bij vier van de vijf doelgroepen ook de onbekendheid met financiële regelingen (met name gemeentelijke) groot is. Dat geldt ook voor de belangenorganisaties. De informatie hierover bereikt de GGZ groep, de mantelzorgers, de verstandelijk gehandicapten en een deel van de groep met fysieke beperkingen niet.

6. Gebrek aan passend woonaanbod

Alle doelgroepen hebben dit knelpunt genoemd. Hierbij geldt dat iedere doelgroep wel specifieke wensen heeft omtrent het aanbod. Bij mantelzorgers gaat het veelal om mogelijkheden in de nabijheid of met de zorgbehoevende te wonen. Bij ouderen om levensloopbestendige woningen in Huizen en om "aanleunwoningen", zelfstandige woningen waarbij de zekerheid van zorg en ondersteuning is gegarandeerd. Bij lichamelijk gehandicapten is er een tekort aan aangepaste woningen en ontbreekt een inzichtelijk woonaanbod van aangepaste woningen. Het toewijzingsbeleid en verhuisregels bij aangepaste woningen zijn ingewikkeld en werken belemmerend. De GGZ groep en de verstandelijk gehandicapten noemden het gebrek aan 'tussenvormen' van begeleid zelfstandig wonen waarbij niet een zorgaanbieder alles invult en controleert.

Specifieke fricties: Mensen met een verstandelijke beperking

Fricties (Volgorde: met stip op 1 het vervoer. De overige punten wogen ongeveer even zwaar)	Inhoud	gevolgen	Ideeën/adviezen
1. Adequaate vervoer ontbreekt	Taxi komt veel te vaak te laat of niet, bejegening is niet correct en niet afgestemd op de doelgroep. Mensen worden op de verkeerde plaats afgezet, verkeerde mensen worden meegenomen.	Gevoel niet belangrijk en waardeloos te zijn. Groot deel van de doelgroep raakt enorm van slag (soms dagenlang) als het misgaat. Moeilijk om te sporten of naar andere activiteiten te gaan als je altijd te laat komt, gedeelten mist of de hele avond onderweg bent /zit te wachten	Voer de taxivergoeding weer in zodat mensen het zelf kunnen regelen
Onvoldoende mogelijkheden om te werken	In Huizen is geen werkvoorziening voor deze doelgroep. Niet op grond van de WSW maar ook niet in alternatieve projecten zoals horeca, winkels of in reguliere bedrijven. Wachttijd bij de WSW is bovendien enorm en GGZ groep krijgt steeds meer voorrang.	Vrijwel niet mogelijk om in Huizen te werken.	
Informatie is niet toegankelijk	Informatie via welk kanaal dan ook is vrijwel nooit toegankelijk voor deze doelgroep. Doelgroep wordt onvoldoende wegwijs gemaakt in de digitale wereld. Zorgloket is niet deskundig in het omgaan met en ondersteunen van mensen met een verstandelijke beperking Financiële regelingen zijn niet bekend en de manier om ze te verkrijgen ook niet	Niet zelfstandig keuzes kunnen maken en je weg vinden omdat informatie ontbreekt. Niet mee kunnen doen en in een afhankelijke rol komen.	gebruik pictotaal ga uit van taal op niveau groep 3 (klas 1) maak gebruik van kennis bij leerkrachten op basisscholen en instellingen als sherpa bekijk de Okee krant (uitgegeven door Eenvoudig communiceren) school het personeel van het zorgloket bijvoorbeeld door mensen uit de doelgroep zelf de doelgroep actief benaderen en helpen bij het aanvragen van bijzondere bijstand en andere inkomensvoorzieningen
Activiteiten niet afgestemd op doelgroep	Bij activiteiten worden alle leeftijdsgroepen bij elkaar gezet dat klikt niet, jongeren willen andere dingen dan ouderen. Er is geen leuke uitgaansactiviteit voor jongeren in Huizen		zorg dat er een leuke disco voor verstandelijk gehandicapten in Huizen komt
Onvoldoende sportmogelijkheden	Te weinig keuze in sporten voor deze doelgroep		
Onvoldoende keuze in woonvorm	Het is niet mogelijk zelfstandig te gaan huren dat moet altijd weer via een zorgverlener. Er is te weinig aanbod om zelfstandig onder begeleiding te wonen of zelfstandig in kleinschalige woonvoorzieningen met een zorgfunctie in de buurt. Er is onvoldoende begeleiding. De screening wie ervoor in aanmerking komt is onvolledig.	Verlies van zelfstandigheid en regie over het eigen leven. Afhankelijk blijven, verlies van gevoel van eigenwaarde.	de gemeente moet zich niet alleen richten op de drie aanbieders in Huizen maar ook op degene daarbuiten die een heel ander aanbod hebben gemeente moet meer zaken doen met de doelgroep zelf ipv met aanbieders
Onvoldoende mogelijkheden om mensen te ontmoeten	Onvoldoende mogelijkheden om mensen te ontmoeten en vrienden te maken door ontbreken van adequaat vervoer en het ontbreken van plekken waar je mensen kunt ontmoeten zoals sport, werk, disco of andere activiteiten	Schraal netwerk, weinig vrienden en kennissen. Isolément, geen deel uitmaken van een 'breder verband', niet meedoen	zie vervoer creëer plekken waar ontmoeting plaats kan vinden zoals een disco, sportmogelijkheden en het toegankelijk maken van reguliere ontmoetingsplekken voor deze doelgroep

Negatief imago	Men wordt uitgelachen en niet serieus genomen	Gevoel niet belangrijk en waardeloos te zijn. Isolément, er niet bij horen, niet mee kunnen doen	beleid formuleren voor positieve beeldvorming bijvoorbeeld door mensen uit de doelgroep in dienst nemen ondersteun maatschappelijk stages van scholieren bij de doelgroep
Te weinig niet gekwalificeerd personeel	Bij dagopvang/dagactiviteiten is te weinig niet gekwalificeerd personeel.	Slechte hygiëne, geen mogelijkheden om onder begeleiding bv te gaan sporten, onzekerheid en stuurloosheid bij de gehandicapten en verstoorde verhoudingen tussen de gehandicapten onderling.	

Specifieke fricties: Mantelzorgers

Fricties (Volgorde conform prioritering van het panel)	Inhoud	gevolgen	Ideeën/adviezen
1a. Onvoldoende ondersteuning bij 'regelen'	Een woud van voorzieningen, regelingen en instanties maakt dat men de weg niet weet te vinden. De mantelzorger weet niet wat er is en hoe je het krijgt. Hierachter komen en vervolgens zaken regelen kost heel veel tijd als het al lukt. Het gaat om zoeken en vinden, aanvragen en achteraf verantwoorden en rapporteren. Met name in crisissituaties.	Mantelzorger en hulpvrager vinden en krijgen de ondersteuning en zorg die nodig is niet, deels of te laat Mantelzorger komt veel minder aan zorgen toe Extra druk, onzekerheid en spanningen	(gemeentelijke) procedures vereenvoudigen en bekorten mantelzorgers informeren mantelzorgers regelwerk uit handen nemen ipv hen alleen te informeren en vervolgens zelf te laten doen
1b. Gebrek aan informatie over voorzieningen	Gebrek aan informatie over voorzieningen voor zorgvrager en mantelzorger. Zie ook boven. Het gemeentelijk Zorgloket voorziet niet de informatie waaraan behoefte is bij mantelzorgers	Zie boven	Zorgloket beter inrichten op de behoeften van de mantelzorger
2. Te weinig variatie in zorg aanbod, geen aanbod in (crisis)opvang bij uitval mantelzorger	Er is alleen aanbod voor thuiszorg of heel zware professionele hulp maar geen aanbod voor de situaties die daar tussen zitten. Daarnaast krijgt men vaak niet de zorg waarvoor de indicatie is afgegeven. Er is geen hulp als de mantelzorger even tijd voor zichzelf nodig heeft.	Mantelzorger gaat de gaten opvangen en raakt hierdoor te zwaar belast. De wetenschap dat er geen opvang is bij uitval van de mantelzorger zorgt veel extra spanning en druk en onnodige opname bij daadwerkelijk uitval	
3. Emotionele belasting	Door het zorgen verandert de relatie (afhankelijkheid) tussen de zorgvrager en de mantelzorger. Er ontstaan ook vaak spanningen door het altijd waakzaam en beschikbaar zijn. Dit kan een zware wissel trekken op de mantelzorger waarbij ondersteuning gewenst is. Ook is er vaak behoefte aan informatie over de aandoening van de zorgvrager en aan handvaten hoe hiermee om te gaan.	Zwaar of over belast raken, mindere kwaliteit van leven van de mantelzorger, verstoring van de relatie tussen zorgvrager en mantelzorger, uitval van de mantelzorger	(Emotionele) ondersteuning van de mantelzorger in cursussen, lotgenoten contact coaching etc.
Mantelzorger herkent zichzelf niet	Veel mensen weten niet van zichzelf dat zij mantelzorger zijn	Informatie en aanbod voor mantelzorger bereikt de mantelzorger niet	
Mantelzorg combineert moeilijk met fulltime baan	Mantelzorgen combineert moeilijk met fulltime baan	Inkomsten verlies of overbelasting	gemeente Huizen kan als werkgever het goede voorbeeld geven inzetten op vroegtijdig c.q. preventief gebruikmaken van regelingen
Thuiszorg	Gespecialiseerde thuiszorg verdwijnt, steeds meer en er zijn te veel wisselingen in het personeel	Er wordt alleen nog schoongemaakt en de mantelzorger draait voor de rest op.	gemeente moet inzetten op behoud van de gespecialiseerde thuiszorg en thuiszorg niet aten verworden tot schoonmaak. Gemeente moet zorg dragen voor continuïteit van zelfde personeel en zelfde vervangers bij de levering van thuiszorg
Informatie tekort over de zorgvrager	Door de Wet op de Privacy is het vaak moeilijk om informatie over de zorgvrager te krijgen terwijl bij sommige ziektebeelden de zorgvrager geen toestemming kan geven.	Geen of onvoldoende afstemming tussen mantelzorger en professionele zorgverlening. Mantelzorger heeft onvoldoende informatie om goed zorg te verlenen. Spanning en onzekerheid bij mantelzorger	

Specifieke fricties: Mensen met psychische beperkingen

Fricties (Volgorde conform prioritering van het panel)	inhoud	gevolgen	Ideeën/adviezen
1a. Te weinig aanbod in zinvolle dagbesteding	In Huizen is er Koffie om de Hoek maar verder eigenlijk niets. In Hilversum is wel meer aanbod maar reizen is ver, duur (10 strippen) en überhaupt vaak al een stap te ver. De contacten liggen dan bovendien ook vaak niet in Huizen. Er is behoefte aan mogelijkheden om te sporten, allerhande activiteiten en lotgenotencontact in Huizen. Apart genoemd is het gebrek aan aanbod voor mensen met meer scholing en andere talenten. Activiteiten voor het 'hoofd'. Bij het reguliere aanbod wordt geen rekening gehouden met regelmatige uitval ivm de beperking en eventueel benodigde begeleiding. De drempel om binnen te gaan is ook te hoog. Sommigen geven de voorkeur aan activiteiten met 'gelijkgestemden' anderen ontmoeten graag ook niet-GGZ-ers. Graag ook in het weekend omdat dat vaak leeg is.	Eenzaamheid, geen persoonlijke ontwikkeling en daarmee samenhangend vaak verergering van de psychische beperking	uitbreiding maatjesproject sportmogelijkheden creëren uitbreiding aanbod activiteiten niet alleen met handen maar ook 'met hoofd'
1b. Geen aanbod in arbeidsactiviteiten	Mogelijkheden voor vrijwilligerswerk of werkervaringsplekken ontbreken in Huizen. Voldoende begeleiding ontbreekt op de werkplek en er moet ruimte zijn om uit te vallen op de dagen dat het niet gaat. Mogelijkheden voor beschermde werkplekken (WSW) zoals bij de kringloopwinkel zijn uit Huizen verdwenen. Het is moeilijk aan het werk te komen met GGZ beperkingen door vooroordelen en omdat aanpassingen op de werkplek er vaak niet zijn.	Eenzaamheid, geen persoonlijke ontwikkeling en daarmee samenhangend vaak verergering van de psychische beperking, armoede	
2. Negatieve beeldvorming	De doelgroep wordt vaak op één hoop gegooid terwijl de doelgroep van mensen met een psychische beperking zeer divers is in ziektebeelden en gradaties. De doelgroep heeft een negatief imago waardoor ze in vergelijking met andere Wmo doelgroepen altijd achteraan komen. Vooroordelen maken dat mensen niet serieus worden genomen in hun kunnen en vaardigheden.		zorgen dat de doelgroep positief in beeld komt: Een herkenbare plek om vragen te kunnen stellen en te praten met ervaringsdeskundigen; vaste ruimte in de lokale krant; een publieke plek in het gemeentehuis van Huizen of op een prominente plaats; het bieden van werkervaringsplekken door de gemeente Huizen; lotgenotencontacten; cursus "hoe het te vertellen op je werk" een project organiseren waar mensen zowel met als zonder psychische problemen op een plezierige manier met elkaar in contact komen.
3. Te weinig financiële ruimte	Een groot deel van de doelgroep leeft van een inkomen op het minimum. Men is vaak niet bekend met financiële regelingen of denkt daar geen recht op te hebben. Dit geldt zelfs voor degene die actief zijn in belangenverenigingen etc.	Gebrek aan financiële ruimte betekent ook gebrek aan mogelijkheden om te integreren. Bijna alles buiten de deur kost geld. Vaak is een club of sport al te duur.	
Onbekendheid met de doelgroep GGZ	Medewerkers van het Zorgloket begrijpen mensen met psychische beperkingen niet en kunnen hen daarom ook niet helpen/ondersteuning bieden	Geen toegang tot informatie en ondersteuning vanuit het Zorgloket Men verwacht dingen van je die je niet in huis hebt	scholing medewerkers Zorgloket door mensen vanuit de doelgroep zelf

	Veel mensen uit de doelgroep worden in het algemeen niet herkend als iemand met een psychische beperking		
Geen passende thuiszorg	Voor GGZ-ers is het essentieel dat zij gespecialiseerde thuiszorg krijgen van zoveel mogelijk dezelfde hulp. Deze zorg is nog voor het vinden van dag en nachtritme, op orde houden en krijgen van je huishouden.		gemeente moet zorg dragen voor voldoende gespecialiseerde thuiszorg en voorkomen dat steeds andere personeel wordt ingezet.
Ontbreken vervoersmogelijkheden	Reizen met openbaar vervoer naar H'sum (waar vrijwel alle voorzieningen zijn) is duur bij een laag inkomen, Vaak angst voor OV, OV TAXI is vaak te laat, doet er te lang over	Belemmering in sociaal verkeer , kan niet deelnemen aan clubs (sport en/of recreatief) hierdoor eenzaamheid en geen persoonlijke ontplooiing	
Geen crisisopvang in de avond en het weekend	Als het niet goed gaat is dat meestal in de avond, 's nachts of in het weekend als de huisarts niet bereikbaar is. Doorleiding naar de crisisdienst loopt vaak niet goed.		zorgverleners 's avonds hulpverlener laten inzetten die voor mensen thuis telefonisch bereikbaar is.
Geen variatie in woonmogelijkheden	Er is nauwelijks aanbod buiten zelfstandig wonen, begeleid wonen en wonen in een intramurale setting	Geen keuze in de woonvorm die bij iemand past	
Geen opname voorzieningen in Huizen	Bij opname moeten jongeren met psychische beperkingen ver van huis naar Amersfoort		

Specifieke fricties: Lichamelijk gehandicapten en chronisch zieken

Fricties (Volgorde conform prioritering van het panel)	Inhoud	gevolgen	Ideeën/adviezen
1. vervoer	Te laat of te vroeg	Belemmering in sociaal verkeer Alles plannen, geen spontane acties Kan niet deelnemen aan clubs (sport en/of recreatief)	Controle op de uitvoering door de gemeente Ervaring opdoen met het vervoer door ambtenaren/bestuur
	Onvoldoende ingericht voor blinden, slechthzienden en rolstoelen	Thuisblijven en niet deelnemen aan activiteiten	Meer betrekken van de doelgroep bij de planning/aanbesteding
	Onheuse behandeling door chauffeurs	Fysieke gevolgen Niet meer de deur uitgaan	
2. wonen	Niet voldoende geschikte /aangepaste woningen	Belemmering voor zelfstandig wonen van jongeren Bestaande woning moet (tijdelijk) worden aangepast	Bij nieuwbouw woningen bestemmen voor de doelgroep en rolstoeltoegankelijk (te maken)
	Geen overzicht /inzicht van aanbod en woningtypen	Reacties op beschikbare woning niet adequaat of reactie blijft uit	
	Geen inzicht in welke aanpassingen er zijn	Belemmert verhuizing naar geschikte, aangepaste woning	
	Bureaucratie bij verhuizing en overname aanpassingen	Belemmert verhuizing, mobiliteit gezin	
3. Niet gebruik van voorzieningen	Onbekend met het bestaan van een voorziening of geen overzicht over de totale mogelijkheden	Armoede, ongemak	Instellingen naar de mensen toe en niet andersom
Ondersteuning	Formulieren invullen is lastig Van kastje naar de muur gestuurd	Gevolgen voor de aanvraag van een voorziening (niet of niet goed) afhalen	
Veiligheid bij rampen	het is niet bekend waar mensen uit de doelgroep wonen en wat er nodig is om ze in geval van een ramp te evacueren	Evacuatie blijft achterwege of verloopt moeizaam met mogelijk desastreuze gevolgen	
Arbeidsmarkt	Mensen met beperkingen scoren slecht op de arbeidsmarkt	Thuiszitten, afhankelijk van uitkering, gebrek aan sociale contacten	

Specifieke fricties: Ouderen

Fricties (Volgorde conform prioritering van het panel)	Inhoud	gevolgen	Ideeën/adviezen
1. vervoer	Te laat/te vroeg		
2. zorg aan huis	Na een vraag om zorg is er een lange wachttijd. De geleverde zorg wordt als te weinig ervaren of er wordt andere zorg geleverd dan gevraagd (verwacht). Men is ontevreden over de geleverde kwaliteit van de hulp in de huishouding. Gewezen wordt op het uitblijven van een signalering van een verandere/verslechterende situatie	Vereenzaming Ontevredenheid Verslechtering situatie bij uitblijven van gevraagde zorg of niet signaleren van veranderde zorgvraag.	
3. wonen	Gebrek aan "aanleun" woningen Frequent reageren op een woning lukt niet	Ontevreden. Angstig voor de toekomst	
Ondersteuning niet voldoende	Een woud van voorzieningen en regelingen maakt dat men van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Ouderen vinden het moeilijk om voor zichzelf op te komen in contacten met artsen/verzorgers. De digitale ondersteuning neemt een steeds oot deel van de huidige ouderen (nog) niet	Afhaken Onzeker worden	
PGB-gebruik	Het PGB wordt als positief ervaren door de gebruikers. Onafhankelijk van de zorgorganisatie zelf je hulp in het huishouden regelen. Echter er wordt weinig gebruik gemaakt van PGB . Door onbekendheid met het gebruik of opzien tegen de administratie die er aan vastzit.	Een gemiste kans om zelf de zorgvraag naar eigen inzicht in te vullen.	Informatie over PGB. Ondersteunen PGB aanvragen en gebruik bevorderen door gemeente
eenzaamheid	Te weinig contact met andere generaties Negatief beeld van ouderen ook door overheid geschetst (grijze golf)	Eenzaam, ondergewaardeerd Ongelijkwaardig voelen	Werken aan positieve beeldvorming van ouderen met en door ouderen inzet. Projectmatig opzetten en inzetten ook in 1 op 1 situatie : Gebruik kennis en ervaring van ouderen Laat ouderen contact leggen als binnenkomer zonder ondersteuningsaanbod Formulieren invullen
Afhouden bemoeienis/lastig binnenkomen geen contact	(Molukse) ouderen zeggen dat alles goed gaat en houden bewust contacten af en de deur dicht. Zij maken het onmogelijk hulp te bieden terwijl er naar de mening van de bezoeker wel degelijk een hulpvraag is.	(In de ogen van de hulpverleners verpieteren) de ouderen, blijven zonder hulp/ondersteuning	Gebruik maken van niet hulp gerichte contacten
Werk	Discriminatie op de arbeidsmarkt		
Financiën	Geen optimaal gebruik van de voorzieningen Opeten van de eigen woning Stapelend eigen bijdragen	(verborgen) armoede	
Allochtonen 65+	Onvolledige AOW Verlies taalvaardigheid en sociaal contact bij wegvallen betaalde baan Ontbreken taal cursus voor deze doelgroep		
veiligheid	Ouderen voelen zich niet veilig buiten	Thuiszitten met name 's avonds	
Verpleeghuisplaatsen Verzorgingshuisplaatsen	Veel tekort	Te lang thuisblijven Verslechtering situatie Onveilig voelen Zware druk op de omgeving Vereenzaming	

6. Conclusie en aanbevelingen

Het onderzoek heeft een enorme hoeveelheid fricties aan het licht gebracht. In al die fricties zijn zes algemene thema's herkenbaar die bij alle doelgroepen een hoofdrol spelen. Deze thema's zijn al voldoende om de komende jaren mee aan de slag te gaan. Per doelgroep zijn echter ook nog enkele specifieke punten naar voren gekomen die als urgent worden ervaren.

De algemene en specifieke punten zullen de input zijn voor de doelstellingen van het Huizens Wmo beleidsplan. In het concept Wmo beleidplan zullen deze punten dus terug te vinden zijn als agenda voor de komende vier jaar en voorgelegd worden ter besluitvorming.

Sommige punten zijn enkelvoudig en simpel oplosbaar maar veel van de genoemde onderwerpen (met name de algemene hoofdthema's) zijn complex en minder makkelijk op te lossen. Oplossingsrichtingen voor die onderwerpen moeten, als ze opgenomen worden in het Wmo beleidsplan, dan ook eerst nader onderzocht worden.

Die complexe onderwerpen en thema's overschrijden bovendien de traditionele afbakening van beleidsterreinen in de ambtelijke en bestuurlijke structuur van Huizen. Zij gaan ook dwars door de prestatievelden heen zoals die in de Wmo benoemd zijn. Een serieuze aanpak van deze thema's vergt dan ook een andere manier van werken. Samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie over de traditionele muren heen is essentieel om tot resultaten te komen.

De gemeente kan dit bovendien niet alleen. Resultaten kunnen alleen tot stand gebracht worden in samenwerking met het maatschappelijk veld: de doelgroepen zelf zijn nodig voor de juiste input, de vertegenwoordigers en belangenorganisaties van de doelgroepen en de aanbieders zijn nodig voor een realistische en concrete uitwerking.

Voordat de gemeente aan de slag gaat met het bedenken van oplossingen en de uitvoering daarvan moet zij dan ook nadenken hoe zij die samenwerking vorm wil geven.

Tot slot: met dit frictieonderzoek is de gemeente niet klaar. Monitoring van de uitvoering van de punten die in het beleidsplan komen is van groot belang. Daarnaast is het belangrijk dat de gemeente de vinger aan de pols blijft houden bij de doelgroepen door vraagverheldering op gemeentelijk niveau op nieuwe/veranderende fricties waarbij de gemeente mogelijk een rol kan spelen.

Kortom, de komende vier jaar is er veel werk aan de winkel!

Hieronder volgen de zes algemene hoofdthema's met aanbevelingen en enkele specifieke aanbevelingen per doelgroep.

Aanbevelingen bij de zes algemene hoofdonderwerpen

1. Gebrek aan mobiliteit

Verbetering van de individuele WMO vervoersvoorziening. Onderzoek wat er binnen deze voorziening verbeterd kan worden en wat daarbuiten om aanvullend geregeld kan worden. (vervoer gerelateerd aan activiteiten, uitbreiding belbus etc.)

2. Gebrek aan wederkerigheid, zichtbaarheid en aanwezigheid

Werk aan een positieve beeldvorming van de diverse doelgroepen. Per doelgroep zijn diverse concrete aangrijpingspunten meegegeven. Denk hierbij ook aan de combinatie van

oplossingen van deze frictie met andere fricties. Oftewel: geef de doelgroepen zelf een rol bij de oplossingen van fricties. De doelgroepen worden zichtbaar en kunnen iets bijdragen als zij een rol krijgen bij het organiseren van activiteiten die andere fricties oplossen. Het creëren van arbeidsmogelijkheden (betaald of onbetaald) is bij het oplossen van het gebrek aan wederkerigheid en zichtbaarheid essentieel. Ook het creëren van andere, niet werkgerelateerde plekken waar de doelgroepen in contact komen met mensen buiten de eigen doelgroep zijn van belang.

Denk bijvoorbeeld aan inzet van vrijwilligers uit de diverse doelgroepen bij het oplossen van het vervoerprobleem of organiseer werkgelegenheid/werkervaringsplaatsen in een horeca gelegenheid door verstandelijk gehandicapten of de GGZ groep. Hiermee is dan ook een gemeleerde ontmoetingsplek gecreëerd en de doelgroep in één klap zeer zichtbaar in Huizen.

Denk als gemeentelijk werkgever aan mogelijkheden binnen de eigen organisatie. En last but not least: bedenk niet 'voor' maar 'met'...

3. Ontbreken van variatie in het aanbod in Huizen

Kijk bij het ontplooiën van nieuwe activiteiten (in de breedste zin van het woord) 'verder dan de neus lang is'. Geef kleine initieven een kans. Kijk naar aanbieders die nog niet in Huizen actief zijn. Betrek de doelgroepen waar mogelijk bij samenstelling van het aanbod.

4. Het ontbreken van een probleemeigenaar.

De gemeente wordt probleemeigenaar van de fricties die zij kan en wil gaan oplossen nav dit frictieonderzoek door vastlegging in- en monitoring van het Wmo beleidsplan. Blijf de vinger aan de pols houden bij de doelgroepen (door vraagverheldering op gemeentelijk niveau, monitoring, beleidscyclus) op nieuwe/veranderende fricties waarbij de gemeente een rol kan spelen.

5. Ontbreken van een plek waar informatie en advies over de volle breedte gegeven wordt; niet herkennen van de doelgroep

Kwaliteitsontwikkeling bij het Zorgloket doorzetten. Allereerst kennis van de doelgroepen vergroten. Geef de doelgroepen ook zelf een rol in die scholing. Daarnaast versterking en verdieping van de advies & informatiefunctie. Realiseer ondersteuning niet alleen bij het wegwijzen maken in mogelijkheden maar ook bij de administratieve rompslomp die daarop volgt.

Tracht de bureaucratische handelingen bij het aanvragen van gemeentelijke voorzieningen tot een minimum te beperken. Tot slot: pak niet-gebruik van gemeentelijke financiële regelingen bij met name de GGZ groep, verstandelijk gehandicapten en mantelzorgers aan.

6. Passend wonen

Tekort aan aangepaste woningen voor lichamelijk gehandicapten en ouderen is een hoofdthema en benadrukt het belang van en de noodzaak tot investeren in het (regionale) Wonen, Welzijn en Zorg beleid.

Ondersteun experimentele of kleine initiatieven in alternatieve woonvormen (GGZ, verstandelijk gehandicapten, mantelzorgers). Zet in op inzichtelijk woonaanbod en duidelijke afspraken over woonruimteverdeling van aangepaste woningen.

Specifieke aanbevelingen per doelgroep

Verstandelijk gehandicapten

- Creëer een gevarieerd en op de leeftijd afgestemd activiteiten aanbod in Huizen. Vergroot de sportmogelijkheden in Huizen.
- Zorg dat er een disco voor verstandelijk gehandicapten in Huizen komt
- Creëer mogelijkheden om betaald of onbetaald te werken in Huizen
- Ontsluit informatie op een voor verstandelijk gehandicapten passende manier en bevorder dit ook buiten de gemeente

Mantelzorgers:

- Zorg voor mantelzorgmakelaars in Huizen die de regellast van mantelzorgers over kunnen nemen
- Zorg voor een telefonisch spreekuur en cursusaanbod ter ondersteuning van de mantelzorger
- Zorg voor voldoende respijtzorg
- Voer als werkgever een actief mantelzorgersbeleid en draag dit uit.
- Spoor de mantelzorgers actief op
- Zet in op kwaliteit thuiszorg: levering conform indicatie, behoud gespecialiseerde thuiszorg, bevorder 'preventieve' indicaties voor mogelijke uitval van de mantelzorger, bevorder een gevarieerder aanbod dat niet alleen past op 'lichte' en 'zware' ondersteuningsbehoeften maar ook wat daartussen zit.

GGZ groep:

- Bevorder voldoende zinvolle dagactiviteiten. Denk aan uitbreiding maatjesproject in Huizen, sportmogelijkheden creëren, uitbreiding aanbod GGZ activiteiten en dan niet alleen met handen maar ook 'met het hoofd'.
- Creëer mogelijkheden om betaald of onbetaald te werken in Huizen
- Bevorder kwaliteit thuiszorg: behoud van gespecialiseerde thuiszorg is voor deze groep essentieel

Ouderen:

- Bevorder kwaliteit van zorg: let op het uitblijven van gevraagde zorg, het niet signaleren van veranderende zorgvraag, niet naar eigen wens kunnen invullen van de zorg etc.
- Stimuleer arbeidsmogelijkheden
- Zet in op het gebrek aan intramurale plaatsen
- Bevorder PGB gebruik (uitleg en ondersteuning)
- Werk aan oplossing van eenzaamheid en positieve beeldvorming door een project met en door ouderen. Gebruik kennis en ervaring van ouderen waar mogelijk.
- Maak gebruik van niet hulp gerichte contacten (bijvoorbeeld door ouderen) als binnenkomer om ondersteuningsaanbod uiteindelijk te krijgen waar dat nodig is.
- besteed aandacht aan allochtone ouderen: verlies sociale contacten en taalvaardigheid

Lich. Gehandicapten en chronisch zieken:

- De algemene thema's gebrek aan mobiliteit, gebrek aan passend woonaanbod, gebrek aan arbeidsmogelijkheden en de behoefte aan brede informatie en ondersteuning scoren bijzonder hoog in deze doelgroep. Daarnaast werd nog specifiek genoemd:
- Bevorder het PGB gebruik
- Bevorder actief de veiligheid van deze doelgroep bij rampen

Bijlagen

1. Plan van aanpak frictieonderzoek
2. Inventarisatie: lijst met informatiebronnen
3. Lijsten met fricties per doelgroep
4. Verslagen panelbijeenkomsten

onderwijs en welzijn,

H. H. van der Heiden

